

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-banában petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 102.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 21. sz.
 TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, november 18.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Szlavec.
- Mozgósítják a nőtlen tartalékosokat.
- A letartóztatott építészvállalkozó.
- A dancosi harminak.
- Nem lesz pezsgő-adó.
- Hiv a szerb hazai.
- Börtönre ítéli: családok.
- Két vasuti baleset.
- Bűnpör Balogh Tuta l'ója ellen.
- Pusztító tifusz egy aradmegyei községben.
- Az eltűnt levél.
- Izgalmas kaland a tengeren.
- Válópör a felemás cipő miatt.
- Megegrezkválják Sulkovszky hercegnőt.
- Megszóktetett grófkisasszony.
- Romániai zsebmetszők Magyarországon.
- Megszűnt a német kancellárság.
- Hatalmas automobil katasztrófa.
- Tarkaságok.
- Tárca: Modern gyilkosok. Irta: Bottkáné Kempelen Eteleka.

Szlavec.

Arad, november 17.

A *Balog Tuta* című erkölcsrajzot, a mely a disznóságokért lihegő éretlenek kedvére íratott, nem ismerjük és azután a reklám után, a melyet neki a budapesti törvényszék vizsgálóbírája csinált, még mindig nem ingerel a kíváncsiság utána. A szűkszavú ismertetések után, a melyek róla megjelentek, bizonyára nem lehetett olyan írás, amely a közérdek számára íratott s legfőleg az lehetett a mentsege, hogy voltak, akik elolvasták. S ilyen helyzetben a hibának fele az író, a másik fele, a nagyobbik, azok büne, a kik

falják az ilyen tartalmu nyomtatványokat. Most azonban, a nevezetes esetben, nem a Balog Tuta tartalmáról és tendenciájáról van szó, hanem az csuczosodik ki, hogy valakit az írásáért a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyeztet. Ma a pornográf folytatásos regény miatt történt, de mindenestre precedens, a mely módot adhat rá, hogy később egyéb miatt csipjék el a hatalomnak nem tetsző újságírókat.

Szlavec vizsgálóbírónak igaza lehet abban, hogy azok a disznóságok értik a közszemérmét. De ha ez csakugyan így áll: akkor is mindenestre előbb az újságot kell elkobozni és nem a szerzőt. Meg lehet indítani a bűnvádi eljárást, siettetni lehet, az ítéletben rá lehet huzni az érzéket csiklandó szerzőre a legszigorubb paragrafust, — csak egyhez nem volt juss: hogy az író, ítélet nélkül előzetes letartóztatásba vegyék. Még akkor se, ha az illető szállodában lakik, — amit Szlavec, a hónapos szobák híve, nem tart állandó tartózkodási helynek. Hiszen ilyen fölfogás mellett Szlavec még Deak Ferencet is csavargónak minősítette volna, aki politikus eszrendői alatt tudvalevően szintén szállóban, az Angol királynőben lakott! A jogrendnek bizonyára nem volt elsőrendű érdeke, hogy az erotikus regény írója börtönben üljön s ne legyen módjában a trágárságokat folytatni. S ha vétséget követett el: bizonyosan vannak egyéb bűnök is, amelyeket a törvény üldöz s amelyek miatt még se szorul a vizsgálóbírói hurok az elkövetők nyakára.

Hiszen, ha mindenkit, aki a büntető törvénykönyv egyik, vagy másik szakasza ellen tudja, vagy titokban vétett, mindjárt elakarnának zárni: egyszeriben kevés lenne a főváros és a vidék minden rendőrsége.

Az, hogy az előzetes letartóztatás fegyverét ép a sajtó egy esetében alkalmazták, — adott jelentőséget Szlavec ur elhatározásának. Megvalljuk, az a hajlam csillogott ki belőle, amelyet más részekben is tapasztalhatni: hogy az újságíróval, a sajtóval minél jobban, s minél kegyetlenebbül érezzessék a megtorló hatalmat. Mivel újságról és újságíróról van szó, minden hiba kétszeresen sülétnek látszik és kétszeres szenvedélylyel, mohó szigorúsággal csapnak le rá.

Szerencsére a felebbviteli bíróság átlátta a dolog jelentőségét, és a szállodai lakás elméletének együgyűségét, s a letartóztatást feloldotta. Maga az igazságügyminiszter is elítélte az előzetes letartóztatás alkalmazását. Ma már a dolog nem egyéb Szlavecnek, a vizsgálóbírónak b amázsánál, amelyet humoros mázzal von be az, hogy a Balog Tuta disznóságai miatt ered, s hogy a vizsgálóbíró ezeket olyan nagy társadalmi veszedelemnek látta. Addig azonban, amíg ezt a végzést meg nem másították, igen komoly dolog volt: a toll szabadságának, az írás szabadságának sérelme, amely most egy pornográfiában sántított íróra ütött le, de amely rossz példa lenetett volna arra, hogy komolyabb, jelentősebb esetekben is utánozzák a sajtóval szemben.

Modern gyilkosok.*

Irta: Bottkáné Kempelen Eteleka.

Még egyszer visszanézett az ajtóból, kezelt mintegy könyörgőleg kulcsolta össze keblén s sze neiből kétségbeesés, meg őrdületes szerelem sugárzott ki. De a férfi reá sem nézett, vigan fűtyörészeve, mint aki egy nehéz gondól megszabadult, sietett a csomagolással. Csak akkor pillantott fel, mikor már az ajtó becsapódott s onnan kívülről halk szokogás hangjai jutottak el hozzá.

Egy percre úgy tűnt fel előtte, hogy a nő után kell szaladni s mondani neki egypár banális szót, amely őt az megnyugodják. Hisz a szerelmesek oly kevéssel megelégszenek! Egy szép tekintet, meleg kézfogás, néhány odavetett kedveskedő szó ábrándozásba ringatja őket és boldoggá teszi újból egy pár napon át. De ismét felülkerekedett a léha férfi s későbbös válvonítással, miközben már újabb kalandjára gondolt, sietve folytatta előkészületét az utazáshoz...

Az asszony valahogy csak leért az utcára. Belevegült ő is a járókelők tömegébe s el-

gondolta, hogy ez emberáradatban de sox boldogtalan, csalódott szívű jár-kei, elitkolva le- kének sebeit. Este edett. Bantotta az utcai szai, a fényes kirakatok, melyeket máskor érdeklőve szemlélt, hidegen hagyták most; egyetlen egy vágy élt benne, mielőbb egyedül lehetni. Ért a Danaparnoz, átsietett a hodon s az elipsznek egyik feireső padjára lerokadt.

Panaszosan szokogott fel, hát lehetséges ez? Azután végigfutotta elméjével a letűnt évet, visszakidézte az első találkozását ő vele. Fejével karóve vidám arccal lépett be egy barázdó, e szalonjába s már az első pillanatban szemébe ötlött az a nyulánk, széke szakánu, szabályos arcu férfi, ki az egyik ablakmélyedésben állt. Szemeik összetaláltak s rajta babonas értes kezdett uralkodni, megszűnt neki valami előérzet, hogy ez a férfi szerepet fog játszani életében. Azután sokszor találkoztak s egy napon ná az is megtette az első látogatást.

O, a minasserű asszony, a hü feleség, a jó anya félni kezdett, mert egyszerre csak azon utakra ébredt, hogy szeret. Nem volt már gyermek, sokat tapasztalt az életben s mégsem bírta leküzdeni ez érzelmét. O, aki u át minden bűnt, aki undorodott a rossznak még csak árnyékától is, nem bírt elszakadni a férfió

Noha megaimosa ő magát, elküldte egy heig, kettőig; im d-ággal, jó cselakedettel töltötte az idő, de azután még jobban elfogta a vágy láása után. Egy ilyen kéthetes távollét után törőtt, hogy mikor a férfi felkereste, egy dől volt otthon. Megismerte léptel nességét, de nem bírt felkelni helyéről, szívére szorított kezekkel, láogoló arccal várta jövét. Az ifja megállt az ajtóban, szemek egybeforrak s a következő percben egymást támogatták, hogy össze ne roskadjanak a gyönyörtől, melyet regóta herolauan visszafogott érzelem megnyitkozása nyújtott nekik. Ezután igen szép napok következtek.

A férfi lakást bérelt messze, a külvárosban, de sietett ő hetenkint egyszer s ott érezte a szerelem édes üdvét, boldogságát. Olykor lelkiismeret furdalást érzett, sietett volna ismét az a jó asszony lenni, aki bátran nézett mindenkinék a szemébe. Győdrődéselt elalatta szerelmese. Beszét neki arról, hogy nem bü ő az asszony, aki szerelemből bukik, csak az a megvetendő, aki győdröket hajhasz, avagy orde. ből adja el magát. De most, a mint f-ia az a csillagos égre, látja annak tiszta ragyogását, ólomanyival nevezedik reá bűnének a terhe. Most, amikor visszacseng fülébe csá-

* Az „Egyről-másról” cím alatt most megjelent kötetből.

Mozgósítják a nőtlen tartalékosokat.

A bosnyák határ megerősítése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

Bécsből táviratozzák félhivatalosan: Néhány hadtest mozgósításáról vagy más-nemű kivételes katonai intézkedésekről forgalomban levő híresztelések alaptalanok. A hadügyi kormányzat tulajdonképpen csak arra határozta el magát, hogy a 15. hadtestet, amely különböző hadkiegészítési kerület csapatrészeiből alakul össze, a fel-emelt békelétszám színvonalára emelje, mi a szávadnak 36 emberrel való szaporítását jelenti.

A többi tízennégy hadtestre ez az intézkedés nem vonatkozik. A boszniai és hercegovinai határ csapatoknál ezáltal elért jelentéktelen létszámemelést főleg az tette szükségessé, hogy a határlakosság szükségét érzi a fokozott védelemnek, tekintettel a délnyugati szomszédos államokban mind hevesebben fellépő agitációra és különösen a fenyegető bandaalakulásokra. A hadügyi vezetés halaszthatlan kötelességének tartotta, hogy teljesen fel-oszlassa a lakosság aggodalmát és hathatósan részesítse a kívánt védelemben.

Ebhez azonban a gyenge határőrségek nem elegendők. Hogy a fászesztó határőrszolgálat a legénység túlterhelése nélkül legyen eszközölhető és hogy a lakosság magát föltétlenül biztonságban érezhesse, szükségesnek mutatkozott ez idő szerint Bosznia és Hercegovina határvidékein a csapatokat lényegesen erősíteni.

A fentiekhez a Magyar Távirati Iroda még a következőket jelenti:

A magunk részéről szintén jó forrásból vett értesülés alapján hozzátéhetjük, hogy a hadügyi vezetés a határ- és biztonsági szolgálathoz feltétlenül szükséges minimumra szorítkozik. Minden lehetséges engedélyt nyújt a tekintetben. — Csupán a legfiatalabb tartalékévfolyam és a póttartalékosok

bitójának gonyos hangja, melylyel az arcába vágta, hogy hiszen ő sohasem szeretne őt igazán, csak magáévá akarta tenni, mint ahogy megkíván az ember egy szép virágot, egy jó gyümölcsöt; érzi, hogy mit kellett volna tennie a neki már tiltott érzelmek ellen. Anya volt és hívtes. Vajon nem többet érde a vallás szava, a férfi becsülete, a név, melyet gyermekeire szeptőltenül hagy, mint a bűnös szerelem tiltott élvezése? Ezébe jut mindez a csodálatosképen mégis busul a bűtlen után. A szerelemet nagyon nehéz leküszdeni! Valami hívja, csalogatja gögicsélő gyermekéhez, érte küszdő férjéhez, de egy másik érzés azt sugja neki, hogy tőle elszakadva lehetetlen az élet. Dübörögve indul lefelé a várból a síkló, egyet gondol a nő, átveti magát a karján és vége mindennek...

A városban pedig tovább foly az élet, nyűs gés forgás, a következő nap beszédközben könnyösen tárgyalják az esetet a férfi, aki mindennek az oka s ki másnap az állomásnál vett újságból értesült a dologról, ő is csak futólag ennyit jegyez meg: kár volt érte, még elég szép s elég fiatal volt...

Aután letéve a lapot, rohant az indóházhoz, hová ép most ért be a vonat s ahol két ragyogó nő szem már epedve várta.

három legfiatalabb évfolyamának behívása, tehát csaknem kizárólag nőtlen emberek behívása van tervbe véve. Az idősebb évfolyamok és így a családfentartók megkíméltenek. De még ebben a terjedelemben is a behívások csak a legszükségesebbre szorítottak és a béke idején járó minden könnyítés megadatik. A legfiatalabb tartalékévfolyam csak addig marad aktív, míg a behívott póttartalékosok kellőképpen kiképeztenek. A behívottak a számos foglalkozási ág által nyomástartólag érzett fegyvergyakorlat alól felmentetnek. Különösen hangsúlyozandó, hogy nem mozgósításról van szó, még részleges mozgósításról sem, hanem csak az állomány felemeléséről az 1888. évi XVIII. tc. értelmében.

A letartóztatott építészvállalkozó.

Az aradi rendőrség pört indít.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Az Aradi Közlöny mai számában egy nyilatkozó nyilatkozat meggyarazatául megírtuk az annak háttéről szolgáló eseményt is. Elmondottuk, hogy Dávid Dános aradi építészvállalkozó megjelent szerkesztőségünkben s elpanaszolta, hogy a borosjenői járásbírótság által reá kirott, de le nem fizetett tízenöt korona pénzbírság miatt vasárnap éjjel rendőrök durva módon arra kényszerítették, hogy őket a város házára kövesse, ahol azonban az ügyeletes rendőrtisztviselő a bírság lefizetése után szabadon bocsátotta.

A rendőrség Dávid ellen ma megtette a bíróságnál a feljelentést, miután kiderült, hogy a nyilatkozatban állított tények nem alapulnak a valóságon. A rendőrség azt állítja, hogy ő egy házanyira sem lépte át hatáskörét s Kiss János rendőrtizedes, aki a kapott parancs értelmében Dávidnál megjelent, hogy őt a borosjenői járásbírósnál előállítsa, a legudvariasabb modorban szólította fel arra, hogy kövesse őt a Dávid szóváltás nélkül engedelmességet a parancsnak.

Kiss János rendőrtizedes ma Riedt István rendőrfelügyelő kihallgatta s az azt vallotta, hogy hajnali négy órakor jelent meg az Aranykés-utca 14. számú házában. A kerítésnél állott meg s minthogy az udvaron egy férfi alakot vett észre, halkán kopogott. A férfi beeresztette s ettől megkérdezte, hogy hol lakik Dávid. Mikor megtudta a lakást, ott is illedelmesen kopogott, mire Dávid ajtót nyitott s beeresztette őt a szobájába.

Felmutatta neki a borosjenői bíróság elfogatói és előállításparancsát, aztán felszólította, hogy álljonék fel s kövesse őt a városi állomáshoz. Dávid a bíróság végzésével bizonyította, hogy miért rendelték el a letartóztatását, amire a rendőrtizedes azt jegyezte meg, hogy ő nem intézkedhetik, de az ügyeletes rendőrtisztviselőnél ellazíthatja a dolgot.

Szóváltásról, vagy pláne gorombáskodásról szó sem volt s mikor Dávid reggel fél ötkor megjelent a városházán, erről nem is tett említést az ügyeletes rendőrtisztviselő előtt. Riedt rendőrfelügyelő meggyőződésén arról, hogy Dávidot a bírság lefizetésének elmulasztása miatt kellene Borosjenőre vinni, elfogadta a 15 koronát s szabadon bocsátotta a vállalkozót.

Ez a tényállás, amely teljesen ellentétben áll a nyilatkozatban mondottal. Az aradi rendőrség reputációjának megóvása céljából szükségesnek tartottuk még a sajtóügyi tárgyalás előtt az eseményt a maga valóságában elmondani.

A dánosi haramiák.

Tárgyalás a Kurián.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Ismeretesek még annak a rettenetes rablógyilkosságnak a részletei, amelyeket egy kőbor cigánykaraván a pestmegyei Alsó Dános közelében elkövetett. Mult év július 19-én este a 17 főből álló Surányi-banda megrohanta a Dános mellett levő Szarvas-csárdát s a vendéglőst, Szarvas István, feleségét, Terés leányát és az odavendődött Tóványi Pál tejeskocsist szörnyű módon meggyilkolta s azán a minden értékes holmijokból kirabolt ádoatokra rájuk gyújtották a csárdát. Három legényt közülük még az a bűn is terheli, hogy a gyilkosság előtt becsúszott merényletet követtek el az ártatlan Szarvas Terés ellen, amely merénylet bűnrészes az egyik asszony, Német Vrana (Trokár Marcsa) is volt. Emlékeztet még az az isgalmas hajtóvadászat, melyet a csendőrség emberei rendeztek a banda tagjai ellen. A gyilkosság elkövetése után a cigányok ugyanis eltűntek, mintha a föld nyelte volna őket. Csallitokon, erdőknél át éjnek idején mért-földeket futva, a szélrózsa minden irányában menekültek a rablógyilkosok, de a csendőrség az Alföld minden vándorcigányát, egész karavánokat letartóztatva, ügyességének, kitartásának és erőfeszítésének mégis sikerült a bandának szétszórta tagjait összefogdosni. De az igazság kiderítése ekkor is csaknem lehetetlen volt. A bűntett bizonyítása a cigányoknak a velük született fursangja, életösszöne, átváltási képessége és állandó hazugságai folytán alig sikerült. A büntetőbíróságoknak szerencsére egy 18 esztendőes kis cigányleány, a kis Lakatos Róza jött segítségül, aki tőleiről-hegyire elmondotta az egész bűncselekmény szörnyű történetét. Egyrészt ennek a kislánynak vallomása, másrészt a cigányoknál talált rablott holmik, valamint a csárdában fővett ujjlenyomatok azok a bizonyítékok, amelyekkel a vád a cigányok bűnösségét igazolni tudta, minden kitanult konok tagadásukkal szemben.

(A bűnösök.)

Az összefogott és vádolt karaván Surányi Ignác (Balog Mihály) vajda vezérletével a következő tagokból állott: Lakatos Balog János (Stojka Parnó), Lakatos Lajos (Stojka Dolár), Lakatos János (Stojka Bajka), Kolompár Balog Tuta (igazi nevén Lakatos József), Lakatos János Kuna, Német Vrana (Trokár Marcsa), Lakatos Jucsa Luterka, Surányi Márton (Lakatos Tuba), Surányi Lidi Lisi (Angyel), Kolompár Jaffi (Angyel), Lakatos Erasi (Dola), Kolompár-Buér (Lakatos Lina), Surányi Jucsa, Lakatos Mária (Kácsi) és Lakatos Róza (Kolompár-Mundra). Est a karavánt azonban nemcsak a dánosi gyilkosság terbeli, hanem még sok egyéb bűn, amelyek közül azonban csak a gyóni rablás és kisebb lopások kerültek napfényre. Lakatos Balog Tutát azonkívül még azzal is vádolta az ügyesség, hogy Tóglás határában rájött az őt üldöző Fogarassy Gyula csendőrszervezőre.

A cigányok bűnügyét ez év április hó 22-én kezdte meg tárgyalni a pestvidéki kir. esküdtbírótság. Öt héten át faggatta őket a bíróság, az ügyész és az esküdtbírák. Mindehhez, a cigányok fursangosan hazudtak, konokul tagadtak. Csupán csak Lakatos Lina, Lakatos Róza és Lakatos Pista vallottak társalk ellen. A vádlottak tagadták, hogy egyáltalában Dánoson lettek volna, legőbbjük még azt is vette tagadásba, hogy a Surányi bandájába tartoznak. Ha ellenük a kis cigányok vallottak is,

egyszerűen azt válaszolták: Nekem nincs róla tudomásom. Majd siránkozással és dühös szidalmakkal próbálták az ellenük vallókat megrettenteni. Az ujjlenyomatokra vonatkozólag is derültség közből jelentette ki az egyik cigány:

— Kérem alássan, ha az egész világon valamennyi ember között csak nekem volna ujjam, akkor elhinném. A poháron más ember keze nyoma van.

(Az ítélet.)

Az esküdtek bűnösnek mondották ki Stojka Parnót és Stojka Dolárt a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban és a háromszoros testi sértésben, valamint a kétszeres lopásban. Stojka Bajkát a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban, a háromszoros súlyos testi sértésben, a négyszeres lopásban és az erkölcstelen merényletben; Balog Tutát a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban, háromszoros súlyos testi sértésben és kétszeres lopásban, az erkölcstelen merényletben és a Fogarassy csendőr ellen elkövetett szándékos emberölés kísérletében; Lakatos János Kunát a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban, háromszoros súlyos testi sértésben, kétszeres lopásban és az erkölcstelen merényletben; Német Vranát a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban és háromszoros súlyos testi sértésben; Surányi Csorosszyát a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban és háromszoros súlyos testi sértésben; Lakatos Julcsa Luternát a négyszeres gyilkosságban, kétszeres rablásban és háromszoros súlyos testi sértésben mint bűnösöket. Bűnösnek mondotta továbbá az esküdtszék Surányi Ignácot, Surányi Márton, Surányi Lidi Lilit, Lakatos Jelit, Lakatos Eraszt, Kolompár Buért, Lakatos Marit Kácsit, Surányi Julcsát és Lakatos Rosit organdáságban, rablásban, lopásban és súlyos testi sértés bűntetteiben. Az eljáró bíróság a verdikt alapján Stojka Parnót és Stojka Dolárt életfogytig tartó fegyházra, Stojka Bajkát, Balog Tutát és Lakatos János Kunát tizenöt—tizenöt évi fegyházra, Trokár Marcsát életfogytig tartó fegyházra, Surányi Csorosszyát és Lakatos Julcsát 5—5 évi fegyházra, Surányi Ignácot 6 évi fegyházra, Surányi Márton 8 évi fegyházra, Lakatos Eraszt 4 évi fegyházra, Surányi Lidi Lilit 3 évi fegyházra, Kolompár Jelit, Kolompár Buért és Surányi Julcsát 1—1 évi börtönrre ítélte. Lakatos Marit Kácsira a bíróság 10 havi fegyház büntetést mért, melyet azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett, Lakatos Rózsát ellenben a bíróság felmentette a vád alól.

Esztét ellen, valamint a tárgyalás folyamán a védők által bejelentett semmisségi panaszokat, mintegy 180-at, a kir. Kuria ma kezdte tárgyalni Deák Péter kuriai bíró előadásában.

(A mai tárgyalás.)

A főtárgyaláson történtek részletes ismertetése után az előadó külön kiemelte *Bella Imre* és *Fogarassy Gyula* csendőrmesterek érdemét, azután sorra vette a védők által bejelentett semmisségi panaszokat és behatóan foglalkozott velük.

A tárgyalást, amely három—négy napig fog tartani, holnap folytatják. Közönség ma alig volt a terebben.

TANÜGY.

(—) Az A. V. T. E. elek-kisjenői fiókbizottsága Kisjenőn, 1908. évi november hó 26-án déli 9 órákor, az állami iskola egyik tanteremben, rendes ülési közgyűlést tartja. Kéri a tagokat, hogy esélyes indítványait az előzőekkel még a gyűlés előtt közölni sziveskednének. Az érkezés miatt legkésőbb 24 ig

Hervay Bernát áll. isk. igazgató értesítését kéri.

Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó 2. Kézipgyeségi oktatás. Előadó: Maurer Mihály aradi igazgató. 3. A feminizmus és a népiszkola, felolvasás. Balázs Ferenc aradi közs. tanító. 4. Rujzoktatás. Előadó: Cdrák Márton aradi igazgató. 5. A segélyalap szervezésére kiküldött bizottság jelentése. Ezzel kapcsolatban határozathozatal a gyűjtött s meglevő pénznek hovatfordítása iránt. 6. Zimmer Márton igazgató és több tanító indítványa az elek. és kisjenői fiókbizottság kettősítéséről. 7. Tisztújítás. 8. A tavaszi ülés helyének megállapítása. 9. Elnöki bezáró.

Megszűnt a német kancellár-válság.

Bülow herceg kihallgatása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

A német császár és Bülow kancellár között történt konfliktus ma elsimult és a kancellár továbbra is megmarad állásában. A ma délelőtt folyamán ugyanis a császár kihallgatáson fogadta Bülow-t és ez alkalommal elintézték a felforgó elmentéseket.

Az egész ország nagy várakozással tekintett a mai kihallgatás elé, a melyről Berlinből ezeket táviratozzák:

Bülow kancellár ma délelőtt tizenegy óra tizenöt perckor a külvárosi vonattal Wildparkba indult, hogy a császárnál kihallgatásra jelentkezék. A kancellár sápadt volt és arcán viszatükröződött belső izgatottsága. Egy ismerőse a pályaudvaron így szól hozzát:

— Egész Németország legmelegebb kívánsága kísérte Ont útjában.

— Nem gondolok egyébre, — válaszolt Bülow, minthogy a német nép irányában kötelességemet teljesítem.

Ezután a kancellár beszállt a vonatra.

Egy későbbi berlini távirat szerint a kihallgatás körülbelül egy óra hosszat tartott. Mikor Bülow a császár szobájából kijött, nagyon izgatottnak látszott s nyomban elhagyta a császári palotát. Ebből arra következtettek, hogy Vilmos császár nem hívta meg a kancellárt reggelire.

Bülow déli egy órákor visszatért Berlinbe. Igen érdekes, hogy vele egy vonaton utazott *Eulenburg* gróf ismert politikus is, aki azonban egy másik kocsiszakaszba szállt és előbb ült fel a vonatra, hogy a kancellárral való találkozást elkerülje.

Az audienciáról a délután folyamán a német hivatalos lapban a következő nyilatkozat jelent meg:

Bülow herceg a mai kihallgatáson körvonalazta a császár előtt a nép hangulatát az interjúból kifolyólag és magyarázatát adta a birodalmi gyűlés vitáján tanúsított magatartásának. A császár e nyilatkozatokat nagyon komolyan fogadta és kijelentette, hogy a közvéleményben uralkodó túlzásoktól meg nem gátolva, továbbra is legfontosabb feladatának tartja birodalmi politikájának állandósítását és az alkotmányos felelősség biztosítását. A császár helyeselte Bülownak a birodalmi gyűlésen tett nyilatkozatát és biztosította őt további bizalmáról. A birodalmi kancellár maradása ennél fogva biztosítva van.

Igy hát a császár továbbra is belekötneveskedik a külpolitikába, akár tetszik ez a német közvéleménynek, akár nem.

Hiv a szerb haza!

Háborus készülődések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

Ugy látszik Szerbiában még mindig nem szállott el a háborus hóbort s vannak olyan kótyagos emberek, akik komolyan gondolnak az osztrák-magyar monarchiával való csatára.

Ezt bizonyítják az alábbi esetek: Szegedről írják:

Hazavonuló szerb munkások.

Szerbiából való munkások évenként sokan dolgoznak Magyarországon. Szorgalmas, ügyes emberek s éppen ezért szívesen alkalmazzák őket. Most, hogy a szerb nagyzás háborusdít játszik, a munkásélet is elragadta az a gyűlölet, amelyet a magyarok ellen lobbantott lángra a fanatikusok isgatása. A nálunk dolgozó szerb munkások napról napra tömegesen utaznak vissza Szerbiába. A szegedi pályaudvarokon mindennap látni lehet ezeket a visszavándorló szerbeket. Az éjjel a „Szeged“ állomáson száznegyvenen utastak át. Ferenczy Mátyas rendőrbiztos szóba állt velük. Kérdéste töltük, miért hagyják el Magyarországot. Kevésbet beszéltek, húzódozva válaszoltak. Egyik azt mondotta végül, hogy a mostani időben minden igaz szerbnek otthon a helye.

Életveszedelemben a király.

Ez elől helyről vesszük azt a hírt, hogy az egri hatvanadik gyalogezred legénységét abban az esetben, ha Belgrád fegyverkezése tovább tart, a közel napokban levezénylik a határra. A hadügyminiszterium ide vonatkozó figyelmeztetése már meg is érkezett az egri kö. ösök parancsnokához. A 60 ik gyalogezred gépfegyverosztagát, amelyet alig pár hete gyakoroltak be, utnak indítják Szerbiába, mert attól félnek a hadvesztéséért, hogy a szerb bandák garázdálkodása napok múlva kiüt. A déli határra készülő egri ezred parancsnoksága azt az utasítást is kapta szigorú titokkal, hogy a déli határon különös figyelemmel kísérje az átkelő idegeneket. Forgách gróf belgrádi követ ugyanis azt közölte Aerenthal bíró külügyminiszterrel, hogy *Ferenc József király és Ferdinánd bolgár cár életét komoly vészedelem fenyegeti.* Az történt ugyanis, hogy a szerb trónörökös akaratából a szerb háborupárt veszeriérőfiel a belgrádi és más börtönökből az életfogytiglani szabadságvesztésre ítelt bűnösöket szabadonbocsátatták annak fejében, hogy ezek királyunkat és a bolgárok cáriját elpusztítják és minden eszközt megragadnak, hogy Ausztriának és Magyarországnak minél nagyobb anyagi károkat okozzanak. Hír szerint Forgách követ azt mondja, hogy ezek az elbocsátott fegyencok gyűjtötték föl a kornenburgi katonai raktárakat is.

Garázdálkodó bandák.

Salzburgból táviratozzák: A postahivatalban elkoboztak hetvenkilenc csomagot, amely Szerbiának szánt revolvért és hadiszert tartalmazott.

Londonból táviratozzák: A Timesnek jelentik Belgrádból, hogy a montenegrói bandák már benyomultak Hercegovinába. A nagyhatalmak képviselői értekezletet tartottak a nagykövetségen és arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a belgrádi kormány folytonos fegyverkezésével rossz szolgálatot tesz az európai békének.

Pusztító tifusz egy aradmegyei községben.

Harmincöt beteg, 2 halott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Aradmegye egyik kis községében, a ternovai járásban levő *Nádason* hetek óta tifuszjárvány dühög. A veszedelmes betegségnek, mely évente ilyen tájban szokott fellépni a községben, két áldozatát már elragadta a halál, többen pedig — mintegy harminc-harmincöt — súlyos betegek a járványnak.

A tifusz ilyen veszedelmes terjedését az a szomorú körülmény tette lehetővé, hogy a ternovai járás körorvosi állása már hónapok, sőt egy-két rövid időközti eltekintve, esztendő óta betöltetlen. A nagy járás kisebb községei orvos nélkül vannak már évek óta, a nagyobb községekben pedig legtöbbször egy orvos van, aki természetesen nem győzi a sok munkát. *Nádason* nincsen orvos, a *tauci* községi orvos, *Uray Miklós* pedig bár mindent megtett, mikor a veszedelmes járvány első jeleit látta, annak terjedését megakadályozni nem tudta. Már a múlt hónapban vagy tíz megbetegedés fordult elő, mostanában pedig állandóan 30—35-en fekszenek súlyos betegen. Egy idősebb román földesgazda a múlt héten halt meg tifuszban, tegnap pedig szintén egy román földműves esett áldozatul a járványnak.

A községben elterjedt vélemény szerint a rossz víz okozta a járványt. Ez azonban még biztosan nincs megállapítva. De akármi legyen is oka a járványnak, bizonyos, hogy ilyen veszedelmessé az csak az orvoshiány következtében válhatott. Ha a községnek, vagy legalább a járásnak orvosa van, az az idejekorán elrendelt óvintézkedésekkel elejét vehette volna a járvány ilyen pusztításának.

A megye hivatalos lapjalegközelebbi számában fog pályázatot hirdetni a ternovai körorvosi állásra. Ez a hirdetmény sokat segíthet a bajon, habár orvost erre a rosszul dotált állásra addig aligha fogunk kapni, míg az új közegészségügyi törvény némileg nem segít ezen a szegényteljes állapotokon.

A körorvosi állások betöltésére vonatkozóan több beavatott egyén a következőket mond a:

— A közegészségügyi törvény egyes fejezeteinek módosításáról szóló új törvény november hó 1-én lépett hatályba. Az új törvény értelmében most mindasok a községi vagy körorvosok, akik a törvény életbeléptekor állásban vannak, az új törvény által megállapított magasabb fizetést kapják, ezenfelül az eddig már szervezett, de be nem töltött körorvosi állások betöltése iránt is intézkedést kell tenni. A borosjenői járásban a bokszei és a ternovai járásban a *silingyai* körorvosi állás került ekként betöltés alá, feltéve azonban, hogy most már akadni fog pályázó, akit még mindig kevés jövedelmű állást elnyerni óhajtja. A borosjenői és a ternovai főszolgabíró ez állások betöltése végett legközelebb már *ki fogja írni a pályázatot*, a melyet a törvény értelmében, ha a pályázat sikeresen maradt, még később meg kell hirdetniük. Ha a pályázat harmadikori hirdetése is eredménytelen maradna, az esetben az alispán — egy évről egy évre — a szomszédban lakó orvosokkal helyettesíti az üresedésben levő körorvosi állásokat. Igen valószínű, hogy sem Bokszei,

sem *Silingyai* nem lesz választás után betöltendő az orvosi állás, már pedig mindkét helyen felette nagy szükség volna orvosra. Igen sajnálatos körülmény, hogy az évek óta rendszeresített körorvosi állások még az új törvény óta is — előreláthatólag — *betöltetlenek maradnak*, holott az új törvényről az orvosi viszonyoknak legalább is oly mérvű javítását reméltük, hogy legalább a már rendszeresített orvosi állások betölthetők legyenek.

Két vasuti baleset.

Egy halott.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

Ma ismét két nagy vasuti szerencsétlenségről hozott hírt a táviró. Az egyik a soproni vasutállomás közelében történt és emberáldozattal is járt, a másik a biharmegyei Mezőtelegden fordult elő, de itt szerencsére csak néhány teherszállító kocsi zúzódott össze.

A katasztrófákról ezeket jelentik nekünk:

A soproni pályaudvar közvetlen közelében ma délelőtt egy tehervonat hibás váltóállítás következtében nekiszaladt egy kiágató sínparon tolító tehervonatnak. Az összeütközés oly nagy erővel történt, hogy mindkét vonat mozgása posztorjává tört, a kocsik pedig valamennyien összezúzódtak.

Tamás Ferenc, a személyvonat vezetője nyomban meghalt. Rajta kívül négy súlyos sebesült van, akik közül kettőnek állapota *életveszélyes*.

Az állomás borsasztó látványt nyújt. A vasuti kocsik összetörve egymás felett hevernek a pályatesten. A *kötelekedés teljesen megakadt*. A katasztrófa okozója *Bercsán* forgalmi tiszt, aki elmulasztotta, hogy a helyes váltóállítás miatt intézkedjék. A forgalom szünetelése annyival nagyobb baj, mert tegnap Sopronban országos vásár volt és körülbelül hatszáz utas várja a vonatok indulását. Ma nem lehetett a megromlott pályatestet helyreállítani s így az összes utasok kénytelenek Sopronban maradni.

A másik vasuti összeütközés, amely ki sebbesült volt, a biharmegyei mezőtelegi állomáson történt. Két tehervonat egymásnak rohant és körülbelül *tíz vasuti kocsi összerongcsolódt*. A pályatest itt is teljesen megvan songáiva s még délután sem lehetett teljesen helyreállítani. A személyvonatok több óriási késéssel közelednek. A forgalmi zavar miatt a teherszállítás is megakadt, mivel Kolozsvár felől tehervonatok nem jöhetnek s e-cupán Nagyvárad felől lehetséges a teherforgalom lebonyolítása.

MULATSÁGOK.

(=) A szentpétertéri ifjusági egyesület 1908. évi november hó 21-én, szombaton a „Vass” szálló föld-zinátterében, táncos egybekötött lövekonycélú kedélyes estélyt rendez. Bérpénz: személyre 1 kor., családtagra 2 kor., 40 fillér. Beírás a Deák Ferenc utca 11. sz. Kezde este fél kilenc órákor.

(=) Mulatságok a vidéken. November hó 28-án szombaton a borosjenői polgári olvasókör u onnan épült helyiségben zárkörű Katalin-estély lesz. Belépti díj: személyenként 2 kor., családonként 3 kor. Kezde este 9 órákor. A befolyó üzemi jövedelem a polgári olvasókör költségára és felszerelésjára fordított.

A makói kereskedő ifjak öven tagu bábi-bizottsága november 28-án alapítandó egyesülete javára zárkörű táncvigalmat rendez a hónap 28-án.

Válopör

a felemás cipő miatt.

Pikáns történet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Kacagató részlettel vannak annak a válopörnek, amit most indított egy szegedi fiatal kereskedő az Aradon is jól ismert felesége ellen.

Önagysága itt is gyakran megfordul ismerőseinél s ez teszi érdekessé a pikáns pört Aradon is.

A csiklandós történetet így írja le szegedi tudósítónk:

Egy szegedi kereskedő, aki tegnap válopört indított a felesége ellen, a napokban Budapestre akart utazni a hajnali vonattal. Utazása előtti este, midőn lefeküdt, meghagyta a feleségének, hogy készítse ki az ünnepi ruháját, cipőjét és buzza fel a vekker-órát, hogy idejében kimehessen az állomásra. Ugy is volt. A vonat indulása előtt egy órával megszólalt a vekker, mire kiugrott az ágyból a kereskedő és gyorsan öltözködni kezdett. Szórakoztatóságában és sietségében azonban egy kis tévedés történt, egy kellemetlen tévedés, ami lerántotta a szarvakat a férjúrám homlokáról, mint az majd a história végén kiderül.

Az asszony, a hü és jó feleség, ugyanis két pár cipőt — egy sárgát, meg egy feketét — készítetett ki az urának, aki a gyéren megvilágított szobában azokat összekeverte. Felemás cipőket húzott fel: egy sárgát és egy feketét. Azután nagy sebbel-lobbal kiment a vasuti állomásra, ahol belevetette magát a pesti vonatba és csakhamar elszenderült.

A felemás tévedést csak a fővárosi állomáson vette észre a szórakozott férj. Ott sem a magajóvoltából. Ugy történt ugyanis, hogy mikor kiszállt a vonatból, egy ütökos rendőr, akinek feltűnt ésgyanus volt a sárga fekete cipős kereskedő, igazolásra szólította fel Mulatságos volt, ahogy férjúrám megrémült a detektív hivatalos felszólításától, de komolyabb eseményekre nem került a sor, mert a kereskedő írásával betudta igazolni, hogy becsületesszegedi adófizető polgár.

A dolog azonban mégis igen kellemetlen volt reá, mert vasárnap lévén, nem lehetett cipőt venni s ugy kénytelen volt a kereskedő a járókelők csodálkozására felemás cipőkben elvégezni üzleti ügyeit. Még aznap éjjel visszautazott Szegedre, miután előzőleg megsürgönyözte a feleségének, a szegény, hü asszonykának, hogy mikor érkezik meg.

A Szeged állomásról egyik belvárosi kávéházba ment először a férjúrám, hogy — nem akarván ott-hon éjjel felzavarni a cselédséget — egy kis harapni valót elfogyasszon. Az volt a szándéka, hogy azután rohan csak hü felesége karjai közé. Az volt a szándéka, de nem így történt, sőt borzasztó történt. Bizonyíték, ok a válasza.

Javában szürcsölgötte teáját férjúrám, midőn gyorsan berobogott a kávéházba egyik jó barátja, aki anélkül, hogy észrevette volna őt, izgatottan fordult a pincérhez e szavakkal:

— Nem tudja, kérem, bejött-e már a pesti vonat?

A férjúrám adott rá választ:

— Bejött hát, én is azon jöttem. Szervusz eimbere! Miért kéded?

A barát annyira meglepődött a kereskedő nem várt látásán, hogy alig tudott valamit dadogni válaszul. Lenézett a földre, de ekkor meg olyan piros lett az arca, mint a szegedi erős paprika. Észrevette ezt a kereskedő is, aki szintén lenézett a földre, ahol olyasvalamit látott, ami megrendítette egész valóját.

Nagy csend következett. A két ember vérszótlan pillantott egymásra, majd lenézett a földre.

Nézték egymás cipőit. A férjnek semleges volt, hogy a barátja is sietett az öltözködéssel és igazgatóságában összekeverte a cipőket. Rajta is kétszínű cipő volt; sárga és fekete. Eppen olyan, mint a férjen. Rossz nyelvek azt mondják, hogy ugyanaz a két cipő volt, amelyet férjének elutasításakor az ágy elé hagyott: — a felemás . . .

Bünpör Balog Tuta írója ellen.

Szomory Dezsőt szabadon engedték.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

Azon a napon, amikor a Kuria tárgyalás alá vette a dánosi haramiák bünpörének semmisségi panaszait, e förtelmes bűnügygyel kapcsolatban érdekes bűneset kellett föltűnést a közönség körében. A *Fidibusz*-ban „Balog Tuta” címen folyó pornográfikus regény íróját tudvalevően letartóztatta a vizsgálóbíró, bár erre semmi komoly oka se volt. A vádtanács reparálta ezt a bírói baklövést és a letartóztatott író ma szabadlábra helyezte.

A mai nap eseményei ezek:

A felfolyamodás.

Mai számunkban megirtuk, hogy Szlavék Ferenc vizsgálóbíró tegnap megidézte és letartóztatta Szomory Dezső ismert nevű író, sajtó útján elkövetett szemérem elleni vétség címén. A letartóztatás megszüntetése érdekében Szomory védője, Weiss Sándor dr. ma reggel felfolyamodást adott be a büntetőtörvényszék vádtanácsához. A felfolyamodás sérelmesnek minősíti a vizsgálóbírói határozatot, mert a jelen eseményekről van szó és a büntetés előrelátható nagysága egyáltalán nem indokolhatja a vizsgálói fogságot, annyival is inkább, mert a vizsgálóbírói végzésben felhozott egyéb indokok sem alaposak. A sérelmes vizsgálóbírói végzésen — mondja a felfolyamodás — vörös fonálként húzódik végig az inkriminált cikkek miatt való felháborodás. Ha ez jogosult, ennek orvossága és retorsiója nem a vizsgálói fogság, hanem a bírói eljárás gyorsítása és a főtárgyalás rövid határidőre való kitűzése. A vizsgálóbírói végzés egyes indokaira a felfolyamodás a következő megjegyzéseket teszi:

Szomory Dezsőnek, mint a vizsgálóbírói végzés mondja, nincsen rendes keresetforrása, mert az ilyenféle cikkek írása rendes keresetforrásnak nem tekinthető. Ez tévedés, mert cikkeit rendszeresen megfizetik, tehát rendes keresetforrása van. Ettől eltekintve, Szomory ismert író, kinek színművei a Nemzeti Színház repertoárján szerepelnek. A letartóztatást azaz is indokolja a vizsgálóbíró, hogy Szomory szállodában lakik, tehát nincsen rendes lakása és hogy többször elutazik külföldre. Hogy néha külföldre utazik, ez azért történik, hogy irodalmi összeköttetéseit fenntartsa, szállodában pedig azért lakik, mert legényember és kényelmesebbnek tartja a szállodát, mint a hónapos szobát. Az az indoklás, hogy bűnismétlés történt, szintén nem állhat meg, mert eddig senki sem közölte vele, hogy bűnügy eljárással van ellene folyamatban. Végül pedig azt kifogásolja a vizsgálóbíró, hogy az idézésre nem jelent meg. E tekintetben a tényállás az, hogy a vizsgálóbíró 10 óráig, délelőtti 9 órára idézte meg. Szomory meg is akart jelenni az idézésre, de amikor öltözködött, már nála volt a detektív. Mindezeknek alapján a védő Szomory Dezsőnek azonnal való szabadlábra helyezését kéri.

Szomory — szabad.

A törvényszék vádtanácsa ma délben egy órákor tárgyalta a felfolyamodást, a melynek helyt adott és elrendelte Szomorynak szabadlábra helyezését. A határozat megokolása szerint nincs ok az előzetes letartóztatásra, mert abból, hogy Szomory szállóban lakik, nem következik, hogy rendes lakása nincsen, mert a vizsgálóbíró idézésére megjelent. Arra sincsen elegendő adat, hogy Szomory állandóan pornográfiából élne.

Günther Antal igazságügyminiszter egy hírlapíró előtt így nyilatkozott:

— Az előzetes letartóztatásra nézve ki kell jelentenem, hogy ma is az az álláspontom, aminek annak idején a parlamentben is kifejezést adtam, hogy tudniillik sajtóügyekben előzetes letartóztatásnak semmi helye sincsen.

A vádtanács határozatának kihirdetése után Szomoryt nyomban szabadon bocsátották.

MEGEGZEKVÁLJÁK

Sulkovszky hercegnőt.

A 30.000 koronás váltó. — Átirat az aradi törvényszékhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

A sablonos végrehajtási ügyekből kiemelkedik az a pör, amelynek iratai ma kerültek az aradi polgári törvényszékhez. A pör szereplőinél fogva érdemel több figyelmet, mint amennyit egyébként fordítana rá a publikum. Arról van szó ugyanis, hogy ma megkeresték az aradi polgári törvényszéket, rendeljen el végrehajtást Sulkovszky Ida hercegnő, Tagányi Sándor aradi ügyvédnek még most is törvényes felesége ellen.

Néhány évvel ezelőtt történt, amikor még Tagányi Sándor és a hercegnő között nem szakadt meg a házastársi viszony, hogy közösen aláírtak egy 30.000 koronáról kiállított váltót, amelyet a Pestmegyei Népbank mint Szövetkezet le is számitolt.

Amíg a házaspár együtt voltak, pontosan eleget tettek e váltóaláírás követelményeinek és törlesztették az összeget. Később azonban már elfeledkeztek róla, amiért a szövetkezet pört indított a házastársak ellen. Nem fizettek az ítélet meghozatala után sem, mert akkor még nem történt közöttük megállapodás a vagyoneelosztást illetőleg és bizonyára mind-egyik azt gondolhatta, hogy a másika fogja rendezni a váltóügyet. Sulkovszky József herceg, aki a legvagyonosabb a családban, bizonyára kifizette volna ezt az összeget, de ő meg gondnokság alatt van és így nincs cselekvési szabadsága.

Egyszerűen a 30.000 koronát nem fizették ki, amiért aztán a szövetkezet végrehajtást kért a hercegnő és Tagányi Sándor ellen. A foglalást el is rendelte a budapesti törvényszék, amely ma áttette az iratokat az aradi törvényszékhez, hogy az fogantatosítsa a foglalást a hercegnő aradmegyei birtokaira. Valószínű, ha a foglalás meg is történik, árverésre nem kerül a sor, mert rendezik ezt az ügyet.

Börtönre ítélt csalók.

Tárgyalás az aradi törvényszéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Két furfangos csaló felett ítélkezett ma az aradi törvényszék. Egy aradi építési vállalkozó egy földmivessel együtt könnyű szerrel akart pénzhez jutni és egy vagyonos gazda nevében annak házára minden megbízás nélkül nagy összegű kölcsönt akartak felvenni. A turpisságnak azonban még idejekorán nyomára jöttek és így a csalás meghiúsult.

Az érdekes ügy részletei a következők:

Kerekes Péter aradi építési vállalkozó melleslegesen kölcsönök közvetítésével is foglalkozik. Ezt a mesterséget arra használta fel, hogy Ivanov János aradi jómódu földesgazda házára nagyobb összeget akart felvenni, de úgy, hogy Ivanov arról mit se tudjon. Megállapodott Siklován Tódor aradi földmivessel, hogy ő Ivanov nevében majd levelezést fog folytatni az Általános Pénzügyi Vállalat című fővárosi hitelközvetítő intézettel és az onnét érkező leveleket Siklovának Edelspacher-utca 6. szám alatt levő lakására fogja küldeni Ivanov Péter címére.

Siklován beleegyezett a dologba és ekkor Kerekes Ivanov aláírásával írt a Nagyszombati Földhitelintézetnek, hogy házára telekkönyvi bejegyzés mellett kölcsönt akar felvenni.

A bank a levélre válaszolt is és a választ Ivanov Jánosnak Edelspacher-utca 6. szám alatt levő lakására címezte. A levélhordó a levelet mindannyiszor elvitte a fenti címre, ahol mindig Siklován vette át azokat és átengedte.

A múlt év október elsején már annyira előrehaladtak a bankkal folytatott tárgyalások, hogy Kerekes beszeresie az ingatlanra vonatkozó telekkönyvi hiteles másolatokat és beküldötte az intézetnek, kérve, hogy a lehető legmagasabb kölcsönt adják meg neki. Majd levelezésbe bocsátkozott Weiss Vilmossal, a Pénzügyi Vállalat budapesti ügynökével és két százalékos proviziót ígért neki, ha minél nagyobb összeget eszközöl ki a házára.

A dolog azonban nem ment olyan simán, mint Kerekes gondolta, mert a nagyszombati pénzügyi intézet kijelentette, hogy Aradon csakis aradi képviselője, Szűcs F. Vilmos úján bonyolít le kölcsönügyleteket és Weiss közvetítését nem vette figyelembe.

Weiss ekkor Szűcs F. Vilmoshoz fordult és Ivanov alias Kerekes beleegyezésével őt bízta meg a kölcsön további megszerzésével. Szűcs a Nagyszombati Földhitelintézetnél negyvenhat ezer korona kölcsönt szavaztatott meg a házára és most csak a kötelezvény aláírása volt hátra.

Szűcs elment az Edelspacher utca 6. szám alá, de Siklován időközben elköltözött onnét és így ott senkit sem talált. A bejelentő hivatal segítségével aztán megtudta Ivanov János lakását és elment, hogy aláírassa a kötelezvényt. Akkor derült csak ki, hogy Ivanov az egész ügyről mit sem tud és hogy neki eszégből sincsen kölcsönt felvenni.

Szűcs feljelentést tett a rendőrségen és a nyomozás kiderítette, hogy a csalást Kerekes és Siklován követték el, akik így akartak pénzhez jutni.

Az ügyészség megindította ellenük az eljárást és a törvényszék a mai főtárgyaláson Kovács József kir. ügyész vádbeszéde után csalás bűntettének kísérlete miatt Kerekes Pétert egy évi, Siklován Jánost pedig hat hónapi börtönre ítélte.

Halálos automobil katasztrófa

Egy halott, három halálos sebesült.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

Borzalmas automobil-katasztrófa híre érkezik Frankfurtból. Egy nagy automobilal történt a szerencsétlenség, amelynek eddig egy halottja, s három halálos sebesültje van.

A katasztrófa a németországi Kassel és Frankfurt között lévő uton történt ma délután. Frankfurtban ugyanis az ottani automobil klub nagy sportünnepélyt rendezett, amelyen Németország sportkedvelő előkelőségei megjelentek. Kasselből többen átrándultak az ünnepségre és a vendégek automobilon hosszú sorban hajtottak Frankfurt felé.

A kasseli csoportja között egyszerre nagy rémületet keltett az a velőtrázó sikoltás és jajgatás, amely a nagy automobil fölfordulását előzte meg. Az a gépköcsi ugyanis, amelyben *Nikoláj* dr. frankfurti orvos, Németország egyik leg-híresebb sebésze egy nő és két mérnök társaságában ült, az ut mentén levő árokba futott és fölfordult. Az utasok kirepültek az automobilból, amely teljesen összezúzódott. A hölgy, az egyik mérnök felesége azonnal meghalt, a három férfi pedig halálosan megsebesült. A férfiak közül kettőnek a feje teljesen összeroncsolódott. Az orvos melle behorpadt s azt hiszik, nem éri meg a reggelt.

Az eltűnt levél.

Visszaélés egy tüdőbeteg nevével.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Nem mindennapi feljelentést tettek ma az aradi rendőrségen. Egy szegény ember jelent meg a rendőrség bünygyi osztályán és kétségbeesetten panaszolta el, hogy levéltitok megsértése révén őt valaki megfosztotta attól a reménytől, hogy valaha egészséges lehessen. A tüdőbaj minden ijesztő jele ült a panaszos arcán és mélyen bent ülő szemeiből forró könnyek csurogtak, mikor elbeszélte különös tragikus esetét.

Kudlik Istvánnak hívják a szerencsétlen embert, aki foglalkozására nézve pincér. Itt Aradon az *Abbásia* kávéházban volt alkalmazva. Hosszabb ideig betegeskedett s a betegségyelőpénztár orvosi megállapították, hogy *tüdővérszékély* szenved. Orvosi tanácsra kilépett az üzletből s a munkásbiztosító pénztárhoz az iránt folyamodott, hogy a gyulai szanatóriumban helyezze el.

A pénztár teljesítette a kérelmet s *Kudlik* ott levélben értesítette, amelyet az *Abbásia* kávéházba címzett, azonban nem kapta meg a levelet. Néhány hélig várt, majd elment a pénztárba. Ottani kérdészködésére azt felelték neki, hogy már régen elküldték az értesítést arról, hogy jelentkezék november elsején a szanatóriumban; csodálkozva kérdezték, miért mulasztotta el a jelentkezést? Figyelmeztették arra is, hogy valószínűleg időközben mással töltötték be a helyét.

Lesujtva vette tudomásul a beteg ember a

pénztárban kapott felvilágosítást. A főpostára sietett, hol a főnökség megállapította, hogy a levélhordó elvitte a címére érkezett levelet az *Abbásia* kávéházba, abban a hiszemben, hogy még mindig ott van alkalmazásban. A többi levéllel és újsággal együtt letette a kasszára. A levél eltűnt, *Kudlik* nem kapta kézhez s így elesett a szanatóriumi gyógykezeléstől. A gyulai szanatóriumban a helyet tényleg betöltötték — mással.

A rendőrség most levéltitok megsértése miatt indította meg a nyomozást s áll a gyulai szanatóriumhoz, figyelmeztetve az igazgató-ságot az esetre, mert attól tart, hogy valaki a levéllel, melynek okmány ereje van, visszaélt s a foglalta a szegény *Kudlik* helyét.

Romániai zsebmetszők Magyarországon.

Az aradi rendőrség sikere.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Az aradi rendőrség feladatánál járta ki hogy megszabadítja az erdélyi vasútvonalat a Romániából Magyarországra áthúzódtatott utazó zsebmetsző bandák garázdálkodásától. *Green* Nándor tb. főkapitány hetek óta üldözi ezt a veszedelmes társaságot s — mint megírjuk — sikerült neki egy nyolc tagból álló bandát ártalmatlanná tennie.

Ma ismét egy ilyen bűnszövetkezet vezéréit lepleste le. *Zeldin* és *Pomeránca*, a huszon és huszonhátszor börtönt ült nemzetközi zsebtolvaj fejedelmek példányképét, *Pikát* Jánost álcázta le az aradi rendőrség detektív osztályának egyik szorgalmas tagja, *Rédl* István detektív.

Pikát a nagyváradi-berecei vasútvonalon dolgozott. Hárcmezer koronás zsebelés miatt keresték őt a hatóságok, de elfogni nem tudták. Két cinkosát, *Misik* Istvánt és *Grósz* Miksát kézrekerítették, de *Pikát*, aki a bukaresti zsebmetszők előtt is nagy tiszteletben áll, eddig még elkerülte a magyar hatóságokkal való megismerkedést.

A múlt héten a zsebelyi csendőrség *Csáková* és *Zsebely* között leirtóztatott egy embert, akit a vonaton zsebmetszéssel érték az utasok. Éppen olyan körülmények között került kézre, mint annak idején *Zeldin* Aradon. A vasúti kupé ajtajában csípték el. Csákovára kísérték s az ottani járásbíróhoz fogházába került. Egy utlevéllel akarta igazolni magát, mely *Giorgiu* János névre volt kiállítva. A járásbíró, minthogy csak kísérletről volt szó, nyolc napl elzárásra ítélte. Értesítette azonban a főgásról az aradi rendőrséget is s *Green* főkapitány tegnap Csákovára küldötte *Rédl* detektívét, aki megával vitte az összes bukaresti zsebmetszők arcképeit s előéletükre vonatkozó adatokat.

A letartóztatott a kihallgatás alkalmával egyre azt hangoztatta, hogy őt *Giorgiunak* hívják, hogy ő zsebelni nem akart s ártatlanul került a vasúton a zsebmetszés gyanújába. A keresztkérdések azonban annyira savorba hozták, hogy másfélnapi tagadás után ma délben bünbánó beismerést tett s bevallotta, hogy ő *Pikát* János huszonkét éves büntetett utazó-zsebtolvaj, aki a nyáron kezdte meg Magyarországon a működését. Beismerte, hogy Nagyváradi és Debrecen között ő lopta ki egy sertéskereskedő tárcáját, melyben 8000 korona volt. Megnevezte büntetését is, akiknek kézrekerítésén fáradozik most a rendőrség.

Utazás a kalap körül

vagy:

a Lloydtól a törvényszékig és vissza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Ugy kellett, hogy legyen, hogy mikor az Ur-isten megteremtette ezt a sárteket, az emberi tulajdonságokat foglalkozások szerint osztotta ki. A professzorok ajándéknul kapták a szórakozottságot, a vigécek a tolakodás felé hajló bátorságot, a színészek s egyéb borotvált képű elgánylegények a bohémiséget, a bankfiúk a zsaruképeséget, a jogászok a szigorlati terminusok elhalasztására irányuló hajlamot és így tovább. A teremtés óta eltelt évszázadok azonban megváltoztatták az isteni rendet s mármár a professzorok lettek a bohémek, a színészek a fősvények, sőt már a jogászok is kezdik pontosan betartani a szigorlati terminusokat.

Mintán ezek a változások megtörténtek, a szórakozottságot a mai fürge világban senki sem akarta magára vállalni. A tanárokból zsúr-rendezők lettek s a szórakozottság csak elvétve található meg egy-két öregebb kollégiumi professzornál. Kivülük még néhány régi fiskális őrizte meg ezt a humoros, de kedves tulajdonságot, amely, — hogy végre a tárgyunkra térjünk — néhány régi világból való aradi fiskálisból is kiülközik néha napján.

Vajda István doktorral, ezzel a városzerte becsült, nagy tudású ügyvéddel esett meg a napokban két kedves szórakozottsági história. *Pista* bácsi Aradon épügy ismeretes szórakozottságáról, mint nagy jogi tudásáról — és rövidlátásáról. Ez a két utóbbi tulajdonság tudvalevőleg nagyon alkalmas az első növelésére, hiszen éppen a zvikkeres és pápaszemes bácsikkal szokott megtörténni szórakozottságból a legtöbb humoros tévedés.

Igy történt ez a minap is *Vajda* dr. egyik kedvelt tartózkodási helyén, a Lloydban. Mint minden délután, úgy e napon is a Lloyd egyik sarok asztalánál ült *Vajda* dr. Mikor már fél nyolc felé járt az idő, felállott, hogy hazamenjen. Kabátja és kalapja — egy fekete keménykalap — az előszobában lógott. Felvette a kabátot és épp a kalapjához akart nyulni, mikor a telefonhoz hívták. Kabátban, — de kalap nélkül — odament a telefonhoz. A beszélgetés után visszament az előszobába a kalapjáért. Szórakozottságból vagy rövidlátásból — avagy talán mindkettőből — a maga kalapja helyett egy idegen keménykalapot vett föl. Hiszen utóvégre is a keménykalapok olyan egyformák, amilyen egyformák legalább kívülről, a fejek. Az idegen kalap is olyan jól illett *Vajda* dr. fejére, hogy ő észre sem vette a kalapcsereét. Csöndesen hazament az idegen kalapban.

Vacsora után a Városi kávéházban volt dolga. Tíz óra felé készülődött a hazamenésre. De akik ismerik a Városi kávéház fogását, tudják, hogy azokon igen sok, majdnem teljesen egyforma fekete keménykalap lóg a nap és est minden órájában. Így azután megint érthető, hogy *Vajda* nem a saját, illetve nem a Lloydból elvitt kalapját vette magára, hanem — egy harmadik keménykalapot. A csere most sem tűnt fel neki.

Másnap délelőtt a törvényszéken volt tárgyalása *Vajda* dr.-nak. Hogy ne legyünk szószaporítók, itt megint kalapcsere történt. *Vajda* dr. a maresmenti paletából nem a maga, sőt nem is a Lloydban vagy a Városiban kieserült kalapjában tért haza, hanem egy negyedik, szintén fekete és szintén kemény kalapban.

Mialatt azonban *Vajda* dr. így egy negyedik, idegen kalaphoz jutott, a fekete keménykalap-tulajdonosok között városzerte nagy volt a ribillió. Mert hát tessék elképzelni a következőket: Az a kalaptulajdonos, akinek kalapját előző nap este a Lloydból vitte el *Vajda*, este nyolc óra felé szintén hazament a Lloydból. Szintén szórakozottságból-e vagy pusztán kénytelenségből, nem tudni, de tény, hogy ő

megint egy más fekete keménykalapjával ment el. Ez a „más“ szintén másnak a kalapjával. Így vagy hat fekete-kalapos volt kénytelen a másnapi visszacsérelés reményében idegen kalapban hazamenni. De ugyanez történt este a Városházán is, mert addigra még nem lehetett a kalapokat jogos tulajdonosaikhoz visszajuttatni. Másnap a törvényszéken szintén megismétlődött az eset. Tehát bár szinte hihetetlen, de megtörtént, hogy a három helyen Pista bácsi szórakozottsága következtében *vagy tizenöt keménykalap* idegen fejre került. Eközben a cserék olyan bonyolultak lettek, amilyen bonyolultak csak a modern francia vigjátékokban fordul elő. Az emberek Arad összes hercegeit mozgósították jogos tulajdonuk feltalálására, ami a másod-, sőt harmadkézből, azaz fejen levő kalapok miatt csak nagynehezen sikerült. Beletelt vagy két nap, míg mind a tizenöt ember elmondhatta, hogy a saját kalapját viseli a fején.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Lili, operett. Raskó Géza vendégfellépéssel. (C bérlet.)

Csütörtök: Cifra nyomoruság, színmű. Díszelőadás Csiky Gergely halála átvordulója alkalmával. (A bérlet.)

Péntek: Virraszt a szerelem, vigjáték. (Bemutató előadás. B bérlet.)

Szombat: Virraszt a szerelem, vigjáték. (C bérlet.)

* **Vonósnégyes a Kölcsey egyesületben.** A Kölcsey-egyesület Csiky-ünnepeken csütörtökön délután 5 órakor az első szám *Medelssohn vonósnégyese* (Erzdur) lesz. Az ez alkalomra összeállított művessé négyes (Kell József dr., Wagner József dr., Robitzek Samu és Zoltai Mátyás) a kiváló zeneműnek Allegróját és Canzonóját játssza el. A csütörtöki előadásokra K. Kópolnay Juliska szavassal, Szendrey Mihály és Faragó Rszó Csikyre vonatkozó előadásai fognak még közreműködni.

* **„A szárhegyi galambok“** címmel elbeszélőskötetet rendezek sajtó alá, amelybe munkám színe javát válogattam össze. Ez elbeszélések nagy része a „Budapesti Hírlap“, „Pesti Hírlap“ és a „Magyarország“ tárcarovatában jelent meg. A díszesen kiállított munka értékét emelni fogja Neogrady Antal kiváló festőművésznünk gyönyörű quadrill címűje. A díszmű a karácsonyi könyvpiacon van szánva a megjelenéséről a közönség annak idején a sajtó útján fog értesülni. Előfizetési ára fűve 3 korona. Bolli ára 4 korona. Díszkötésben 5 korona. Az előfizetési pénzeket szíveskedjék lakásomra (Budapest, VIII., Nagytemplom-utca 29. sz.) küldeni. Kiváló díszlettel Tomori Jenő.

* **Az aradi színház állandó vendégei.** Az *Ujság* írja: Szendrei Mihály, az aradi színház igazgatója közönségének rendkívül kedves. A derék direktor ugyanis, akinek különben is elsőrangú társulata van, legutóbb *Fodoré Arankát*, az Operaház kiváló művésznőjét szerződtette állandó vendégnek. Az aradi közönségnek tehát módjában lesz olyan művészi egyéniség énekében és játékában gyönyörködni, amint az aradi színházban még alig volt. Kívül Szendrei igazgató Raskó Gézát, a jeles baritonistát is szerződtette, aki szintén vendégként játszik az aradi színházban. — A mi értesülésünk szerint Raskó állandó vendégszereplésre szerződött az aradi színházhoz.

* **Kigyók és nyulak.** Az állatkertek ritkaságai közé tartozik a boa constrictor, az óriás kigyó. Különösen élettani szempontból érdekes ez a magával tehetetlen óriás. Eleven hánnyulakkal táplálkozik. Valóságos kínlódást fejt ki a szörnyeteg, míg lenyeli a szerencsétlen állatot. Az *Uránia* színház nagyszíri felvételben mutatja be ezt a procedurát. Szinte vérilágyzó látvány, mikor a fenevad megkapja a kis állatot és egész testében vonaglik, mielőtt lenyeli igyekszik aszkármányát. Hatalmas óriás kigyó példányról sikerült évés közben

mozgólényképet készíteni, de ez olyan élethű mása a valósnak, hogy szinte megdöbbentő. A közönség igazán ritka látvány részese, mikor ezt a képet megnézi. A szenzációs látvány még csak szerdán marad műsoron.

* **A Bihar-tárlat.** Bihar Sándornak, a két évvel ezelőtti alhunyt kiváló magyar festőművésznek hagyatékából rendezett kollektív tárlat egész napon át nyitva van és díjtalanul tekinthető meg Weisz László könyv- és zeneműkereskedő tárlati helyiségében.

A megszőktetett grófkisasszony.

Szerelmes volt a nevelőjébe.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 17.

Az apai házból megszőktetett Harnoncourt grófkisasszony romantikus esete nagy feltűnést idézett elő a magyar főúri társadalomban, amelyben a dúsgazdag grófi család előkelő szerepet játszik. Nagy erélyvel folyik a nyomozás a szökevények után, de a detektívek csak annyit tudtak megállapítani, hogy nem Sigray Antal gróf, a kikoszorózott kőrő volt a szöktető, hanem a grófnő nevelője, *Carlstein von Littenfeld*, egy elszegényedett porosz főnemes.

A nyomozás megállapította, hogy a szökevények Nagybecskerekre két, Budapestre szóló első osztályú gyorsvonati jegyet váltottak és Szegeden keresztül a fővárosba utaztak.

A nevelő nagyon óvatos volt és mivel sejtette, hogy a nyugati pályaudvaron már bizonyára detektívek fognak rájuk várakozni, Kőbányán leszálltak a vonatról s fiakkal áthajtottak Kelenföldre, a honnét nyomban tovább utaztak Trieszt felé. Itt a detektívek elvesztették minden nyomot, de valószínűnek tartják, hogy a szerelmes pár hajóra ült és Amerikába szökött.

Sigray Antal gróf, akiről mi is megírtuk, hogy a Harnoncourt család őt tartja a grófkisasszony megszőktetőjének, ma nyilatkozatban kijelenti, hogy a legutóbbi napokban nem is tartózkodott Magyarországon, mert egy német hercegnél volt vadászaton. Ebből azután minden kétséget kizárólag megállapítást nyert, hogy a szép gróflányt a nevelője, *Carlstein* szöktette meg.

Harnoncourt Félix gróf, mint megírtuk, csak a szökés utáni napon érkezett haza románécskai kastélyába. Mihelyt a történetről tudomást szerzett, azonnal táviratban a fővárosba jogtanácsosának, *Arno* Alfred dr. ügyvédnek, hogy kövesse el mindent a szökevény pár kézrekerítésére. Az ügyvéd egy magánkutató vállalatot bízott meg a szerelmesek kinyomozásával. A vállalat két legügyesebb detektívjét küldötte ki a nehéz feladat elvégzésére. A detektívek minden nyomot kifürkésztek és pontosan megállapították a szökevény pár utirányát Nagybecskerektől egészen Triesztig. Itt a nyomozás fonala megszakadt és ma sem lehet bizonyosat tudni, merre szöktek a szerelmesek.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Választmányi ülés.** A *Vörös Kereszt* egyesület választmánya csütörtök délután 4 órakor a városháza tanácstermében ülést tart.

A jövő politikája.

A költségvetés a szövetkezett pártok előtt. — Wekerle beszéde.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 17.

A szövetkezett pártok ma este a függetlenségi párt helyiségében értekezletet tartottak, amelyen a betegen fekvő *Kossuth* Ferencen kívül az összes miniszterek részt vettek. Az értekezlet *Hoitsy* Pál előadó referálásával letárgyalta a jövő évi költségvetést. A vita befejeztével *Wekerle* Sándor miniszterelnök nagy beszédet mondott, amelyben az államélet majd minden ágazatában jelentős reformok létesítését helyezte kilátásba.

Az értekezlet lefolyásáról budapesti tudósítónk ezeket jelenti:

A koalíció pártjainak ma esti értekezlete az 1909. évi költségvetést vette tárgyalás alá.

Zakariás János azt ajánlotta, hogy a kormánynak egész évi költségvetés helyett csak provizóriumot adjanak.

Váradi Károly szóba hozza a bankkérdést s az önálló magyar bank mielőbbi felállítására ügyben határozat hozatalát ajánlja.

Ezután *Wekerle* Sándor miniszterelnök reflektált a vita folyamán elhangzott felszólalásokra. Kijelenti, hogy a kormány a *takarékosság elvét* érvényesíteni akarja minden téren, így a *közös hadügyi és tengerészeti kiadások terén is. A borfogyasztási és borsitaladó előrlésére vonatkozó kívánalmakkal szemben utal arra, hogy ez a kormány jövedelmét husz millió koronával csökkentené. Elismeri, hogy a boradó leszállítása emelőleg hat a fogyasztásra s azt is elismeri, hogy tarthatatlanul magas boradótételek vannak. Itt jelentékeny változtatásokra van szükség, melyeket a kormány legközelebb keresztül is fog vinni. De az adót egészen nem törölheti el, mert ez a városok és községek háztartását is érzékenyen érintené.*

A *földtehermentesítésre* vonatkozólag kiemeli a kormány ama törekvését, hogy a földbirtokon nyugvó terheket konverzió útján lényegesen alábbszállítsa. Ez ügyben a kormány tárgyalásokat is folytat a pénzügyminiszterekkel.

A *szolgálati pragmatikát* illetőleg rámutat arra, hogy ez a kérdés egyes ágazatokban már szabályozva van. Nincs azonban szabályozva a szoros értelemben vett állami tisztviselőkre nézve. Ezzel a tervvel is behatóan foglalkozik a kormány és határozottan ígéri, hogy *mielőtt az új választások megéjtetnének*, a kormány elkészíti a szolgálati pragmatikát, úgy hogy az még a választások előtt törvényerőre emelkedik.

A *bankkérdésben* kijelenti, hogy a szövetkezett pártok körében lehetnek eltérő nézetek és vannak is a bankkérdés mikénti megoldása tárgyában, de olyan nézet nem uralkodik, amely a függetlenségi párt programjának akadályát képezne. Hiszen azt a nagy elvet, hogy Magyarország gazdasági függetlenségét és önállóságát biztosítsuk, mindenképpen elismeri s csak abban térnek el a nézetek, hogy mi módon biztosítsák. Mindenkinek törekvése, hogy a pártok a bankkérdés mikénti megoldása tekintetében egyetértéssel megállapodásra jussanak. Az Ausztriával kötött kiegyezés tárgyalása alkalmával a kormány kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a banknak a törvényben biztosított azt a jogát, hogy szabadalmának meghosszabbításáért ez év végéig folyamodhatik, bevért. Ettől a kérdéstől csak hetek választanak el, tehát nem lehet precipitálni és nem lehet egymásra véleményeket okkupálni.

A miniszterelnök után

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásiügyi miniszter szólt fel. Kijelenté, hogy ahhoz, amit Kossuth Ferenc a kérdésben tegnap mondott, sem hozzátenni, sem elvenni valója nincsen. Amidőn a többségben levő párt elnöke, mint a kormány tagja ilyen nyilatkozatot tesz, akkor ezzel szemben a bizalmatlanság megnyilvánulását látná az olyan határozatban, aminő: Zaharás kíván, hogy a kormánynak a költségvetés megszavazása helyett csupán költségvetési provizóriumot akar megszavazni.

Batthyány Tivadar gróf kívánatosnak tartja a Ház ülésének meghosszabbítását, hogy a költségvetést alaposan és gyorsan tárgyalhassák. A bankkérdésről szólva, a függetlenségi párt nem adhatja fel elvi megtagadása nélkül az önálló bank megvalósítását. Ezzel azonban nem lehet az utolsó pillanatban előállni, hanem az erre vonatkozó nyilatkozatot már most meg kell tenni. Figyelmébe ajánlja az igazságügy-miniszternek a sajtótörvény melőbbi revízióját, mert lehetetlennek tartja a mai viszonyok fenntartását, amidőn hónapokig és esztendőig kell várni, míg a bíróság a sajtó útján elkövetett becsületsértést és rágalmazást megtorolja. Bizonyos nemzetiségek pénzügyi politikájával szemben erőteljes telepítési akciókat tart szükségesnek.

A költségvetést ezután általánosságban elfogadták, mire az értekezést véget ért.

Izgalmas kaland a tengeren.

Bóra az Adrián.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 17.

A magyar tengerparton már napok óta erős bóra dühög, amely a hajóközlekedésben nagy zavarokat idézett elő s a fiemei kikötőben a teherárak kirakását is megnehezítette. Tegnap a veszedelmes bóra tetőpontját érte el és magával ragadott egy a tengeren uszó csónakot, amely órákig hanyódott a hullámok tetején. A csónak három utasát már a biztos halál fenyegette, amikor szörnyű viszontagságok után egy gőzös rájuk akadt és szerencsésen megmentette őket.

Az izgalmas tengeri kalandról Fiuméből ezeket jelentik:

Tegnap egy háromtagú urtársaság, **Papp László**, **Salorbay Tibor** és **Dániel Márta** Fiumében csónakot a tengerre szálltak és az öböltől messze távoztak. Az út az erős szél dacára kellemes volt, de hirtelen iszonyú erővel kitért a bóra. A vihar a csónakot puhelyként ragadta magával s vitte be mélyen a tengerbe. Az utasok borzalmas helyzetben voltak, dideregtek a hidegtől és a bebecsapó hullámoktól, amelyek néha egészen elborították őket.

A hölgy a kiállott izgalmak és a rémület következtében elájult és eszméletlenül feküdt a csónak fenekén, míg a két férfi minden erejével igyekezett, hogy a hajót a part felé terelje. De fáradságuk hiába való volt, a hullámok hatalmával szemben tehetetleneknek bizonyultak. Az irtózatossá szelvény ellenállhatatlan erővel sodorta tova a csónakot.

Az utasok kétségbeesetten tekintettek körül, nincsen hajó a közelben. Szerencsésükre **Ika** közelében a **Liburnia** gőzös utasai észrevették őket és látva siralmas helyzetüket, segítségükre sietett. A gőzös-

ról több matróz mentőcsónakon a hajótörtekhez evezett és a három utast a gőzös fedélzetére szállította. A két férfi hamarosan kiheverte a viszontagságos tengeri utat, de a hölgy a nagy izgalmak miatt ágyban fekvő beteg lett.

Nem lesz pezsgő-adó.

Megsemmisített közgyűlési határozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

A tanács a nyáron, a június tizediki közgyűlésén meglepetésben részesítette a törvényhatósági bizottságot. Az utolsó pillanatban felvette a közgyűlési tárgysorozatba a kártya, pezsgő és sör megadóztatására vonatkozó indítványt. A közgyűlés ki is mondotta, hogy a kártyára ötven fillér, a pezsgő literje és a sör hektoliterjére egy korona városi adót vet ki.

A közgyűlési határozat abszurd voltára mi azonnal rámutattunk s a vendéglősök nem is késtek annak megfelebbezésével. Az *Aradi Közlöny* fővárosi tudósítója megkérdezte **Wekerle Sándor** pénzügyminisztertől, vajjon jóváhagyja-e Arad határozatát s a miniszter már akkor — habár diplomatikus formában — sejtette, hogy nem engedi meg az új városi adó nem meghonosítását.

A belügyminiszter ma érkezett leiratával tudatja a törvényhatósági bizottsággal, hogy megsemmisíti a határozatot, nem elvi okokból, hanem azért, mert ez törvényekbe ütközik. A határozatnak az a része ugyanis, mely a pezsgőbor és sör megadóztatására vonatkozik, határozott ellentétben áll az 1899. VI. t. c. 2. és 3. §-ában foglalt rendelkezésekkel, miért is ezen adók szedése meg nem engedhető.

A kártyaadóval sincs különben. Ennek kivétele is törvénybe, illetőleg a törvényhozás által beiktalozott s az osztrák és magyar kormányok között létrejött „Egyezmény”-be ütközik. Az „Egyezmény” szerint ugyanis az egyik országban gyártott kártya a másik országban nem adóztatható meg s a kártyaadó esetén Aradra csupán Ausztriában gyártott kártya jönne, nem lévén ez nálunk adóval megróható. A miniszter a magyar kártyaipar tönkretételét akarja ezzel az intézkedéssel megakadályozni.

HIREK.

A polgármester Budapesten.

Információ a nagykölcsonról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Varjassy Lajos polgármester holnap reggel Budapestre utazik, hogy a miniszteriumokban megsürgessze az elintézésre váró ügyeket. Különösen a hid és polgári iskolai kölcsönök sorsa iránt érdeklődik. Az építkezések folyamatban vannak, fizetések válnak esedékessé s a város nem veheti fel a pénzt, mert hiányzik a miniszteri jóváhagyás.

A hidkölcsön jóváhagyása elé nem néz valami nagy bizalommal a polgármester, mert az ellene beadott felebbezésnek érveivel olyanok, hogy a belügyminiszter és pénzügyminiszter is jól megfontolják, mi-

előtt a város vállaira elviselhetetlen terheket engednének rakni.

Mint értesülünk, a városházán elkészültek arra az eshetőségre, hogy a miniszter megtagadja a jóváhagyást. A helybeli pénzügyhatóságnál annyi pénz áll majd a város rendelkezésére, hogy az ez évben kifizetendő összegek bármikor folyósíthatók lesznek. A polgármester a két év óta tevezett vásári rendtartás elintézését is sürgetni fogja. Végül személyesen is meg fog arról győződni, hogy a Westinghouse-gyárból nem lesz semmi.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 18-án az időjárás: száraz, nyugaton és délen sok helyütt csapadék.

— Az annexió bizottság előadója. Fővárosi tudósítónk jelenti: Az annexió bizottság ma délelőtt tartott ülésén előadóvá mégis *Visontai Somát* választotta meg.

— Lueger és a magyar választói reform. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az *Adeverul* mai számában **Lueger** bécsi polgármester nyilatkozik a magyar választójog reformjáról és a többek között kijelenté, hogy *Andrássy javaslatát ellenezni fogja*. A nagyhatalmi örvényben szenvedő **Lueger** kijelentése után valószínű, hogy a reformból semmi sem lesz.

— A tisztifizetések. Bécsekből táviratozzák: A *Freundenblatt* értesülése szerint a Felsőge immár szentesítette a legutóbbi delegáció határozatait és ezek között a tiszték és katonai hivatalnokok fizetésrendezésére, valamint a legénységi illetmények javítására vonatkozó rendelkezéseket. Az erre vonatkozó hirdetmény a legközelebbi napokban fog megjelenni. Hir szerint az emelt illetményeket december 1-én fogják életbe léptetni. Mútan az emelt fizetések tudvalevőleg folyó évi október 1-ére való visszahatással lépnek életbe, az októberre és novemberre eső többlet szintén december 1-én kerül kifizetésre.

— **Odescalchi hercegnő válopöre**. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Ma döntött a belügyminiszter **Kövér Gusztáv** főbírókos ismert kihágás ügyében. **Kövér** ugyanis válopőriben volt nejtől **Odescalchi Alluka** hercegnőtől s hogy ez rá ne akadjon, hamis néven lakott a fővárosban egy másik hölgygel. A hercegnő azonban a válopőriben bizonyítékul hozta fel azt is, hogy férje árnéven más nővel élt együtt Budapesten s mivel a dolog kétségtelenül bebiztosodott, a rendőrkapitányság **Kövér Gusztávot** hamis név bemondataért *ötven korona* pénzbírságra ítélte. **Kövér** felebbezett a közigazgatási bírósághoz, amely az első fórum ítéletét megsemmisítette **Kövér** felmentette. Ebbe az ítéletbe viszont a hercegnő nem nyugodott bele s így az ügy a belügyminiszter, mint végző foku hatóság döntése elé került, amely most az ötven korona pénzbírságot *visszadlította*.

— **Rákóczi háza**. Zempléni vármegye közgyűlése azt kéri a kormánytól, hogy vegye meg **II. Rákóczi Ferenc** szülőházát *Borsában* s ott helyezze el a nagy fejedelem ereklyéit. A közgyűlési határozatot megküldötte Arad városának is támogatás céljából.

— **Életmentő kis diák**. *Kapuvárról* jelentik: A király erőt érdemkeresztet tüntette ki **Nyári Zoltán** t, a kapuvári polgári iskola első osztályú növendékét. **Nyári** ez év augusztusában több társával együtt a Rábában fürdött. Fürdés után már öltözködésbe fogott, amikor észrevette, hogy egyik pajtása faldoklik a vízben. Ruhástól a folyóba ugrott és a flut megragadva kifelé igyekezett uszani, társa azonban olyan görceösen kapaszkodott a karjába,

hogy az uszás lehetetlen volt és már ő is kezdte erejét vészíteni. Majd nem egy órai irtózatot küldelem után végre sikerült társával együtt szerencsésen partot érnie. A kis dák a hőstetteért kapta a királyi kitüntetését.

— Dinamitmerénylet terv a német császár ellen. *Mühlhausenből* táviratozzák: Az itteni pályaudvar közelében több dinamit-töltényt találtak néhány órával azelőtt, hogy a német császár berlini utazása alkalmából a mühlhauseni állomást érintette volna. Érdekes, hogy a pályaudvar igazgatósága néhány nappal azelőtt levelet kapott, amelyben tudtul adják, hogy a német császárt utazásában vasúti szerencsétlenség fogja érni.

— A báró urfi kalandja. Budapestről írják: *Podmaniczky* Elemér báró földbirtokos följelentést tett a rendőrségnek, hogy 14 éves fia, *Podmaniczky* Ernő bárány polgári iskolai tanuló született Ferenc-körút 27. szám alatt lakásáról a hó 15-én reggel elment, az iskolába nem ment el és azóta eltűnt. A kis báró azonban tegnap megkerült. Egy napl távollét után hazajött. Néhány iskolatársával együtt megunt a örökös egyformaságot és elmentek kalandok után, *Buffalo Bill* és *Nick Cartert* játsznai. Rákospalotára mentek, egyik barátjukhoz, onnan sz tán a kis báró tegnap este visszagyalogolt hazai.

— A vízmérőóra botrány aradi szálai. Körülbelül egy hete küldötte meg a fővárosi rendőrség azokat a postai feladóvevényeket Aradra, a melyekből meg akarja állapítani, vajjon Kunczék milyen eőből küldöttek „csomagokat“ *Hajek Rezső*, *Weisz Dezső* és *Jamula Emil* vízműtársulati alkalmazottaknak. Az aradi rendőrség meg is indította a nyomozást, de már az elején megakadt. *Hajek Rezső* — mint azt megirtuk — Bécsben lakik, tehát nem hallgatható ki. *Weisz Dezső* és *Jamula Emil* nevű egyének pedig nem találhatók. Most a postafőnökséget szólítja fel a rendőrség s annak megállapítását kéri, vajjon kinek kézbesítették annak idején a Kunczék által feladott s az említett nevekre szóló küldeményeket.

— Halálozások. *Kaufmann* Ignác pankotai tekintélyes kereskedő a hó 18-án délelőtt 11 órakor, 62 ik életében, bo'dog házasságának 22-ik évében, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése a hó 18-án d. e. 1/10 órakor lesz a pankotai sírkertben.

Strobl Izrael, volt vingar földbirtokos, aki csak nemrég költözött Temesvárra, szombaton hosszas betegség után, 86 éves korában meghalt. Az elhunyt földi maradványait a hó 16-án Vingarra szállították, hol általános részvét mellett örök nyugalomra helyezték. A megboldogultban: *Sirobl Miksa*, *Hermina* és *Gunda* atyjukat, özvegy *Strobl Adolfiné*, született *Klein Anna*, *Sirobl Miksáné*, született *Weisz Iena* és *Klauber Lipót* apósukat gyászolják.

— Kasszafurók az országos statisztikai hivatalban. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Ma reggel a főváros statisztikai hivatalának igazgatója nem tudta kinyitni kulcsával az irodájában levő *Wertheim* szekrényt. Elhívták a gyár egy alkalmazottját, aki megállapította, hogy a szekrénybe idegen kulccsal akar ak behatolni. Az igazgató jelentést tett a polgármesternek, aki viszont a rendőrségnek jelentette be a dolgot. Az eset annyival inkább gyanús, mert az igazgató szobája közelében levő többi hivatalokban is rossznak találtak a *Wertheim* zárat, bizonyos tehát, hogy több helyen kísérelték meg a betörést. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettesek kiderítésére.

— Kérem Aradváros kereskedőhöz! Minden alkalommal, hol adományozásról és áldozatról van szó, a pump első áldozata a nyílt üzlet el bíró kereskedő, mert legtöbb esetben a gyűjtés vezetői nők, kik vevői az üzleteknek, no meg a nyílt ajtón könnyen bejut minden adomány-gyűjtő. Mi is a nyílt ajtókkal bírókhoz fordulunk most már második szor kérésünkkel, legyenek szívesek és küldötteinkkel náluk elhelyezett gyűjtőveiniket, bármily csekély adomány szerzésére, kínálják aláírásra az árukat ajánló kereskedelmi utá óknak. Arad kereskedői 6 évvel ezelőtt is fényes példáját nyújtották, hogy ez uton is erős tömaszai minden hazafias és kulturális törekvésnek. *Barabás Béla* dr. orsz. képvis., b. elnök, *Nagy Kálmán* b. elnök, *Schwarz Zsigmond* b. titkár.

— Halál a lakodalomban. *Medgyesbuda*s községben egy parasztember házánál tegnap lakodalom volt, amelyen falusi szokás szerint a legények revolverekből lövöldöztek az udvaron. Az egyik legény, *Barát Sándor* egy rozsdás pletolyival babrálgatott és felakarta húzni a ravaszt, amely hirtelen visszacsapódott. A fegyver elsült s a golyó egy *Komháti Gábor* nevű legény homlokába furódott. A szerencsétlen legény ott az udvaron nyomban meghalt. A csendőrség megindította az eljárást.

— A gyermek temetése. Budapestről jelentik: *László* Zoltán mindössze 19 éves, de már egy és fél éve vadházasságban él és ennek a házasságnak eredménye is volt. A gyermek azonban *Lászlónak* Gróf *Haller-utca* 48. szám alatt lakásán meghalt a napokban és *Lászlónak* nem volt pénze a temetésre. Nagy nyomorban is volt, hideg lakásban, mire elhatározta magát, hogy szerez pénzt. Be őrt egyik szomszédjának lakására és onnan 200 koronát ellopott. A pénzből kikerült a gyermek temetése és *László* néhány napig jól élt. De aztán kiderült a dolog és *Lászlót* ma éjjel letartóztatták.

— Cigányiskola. *Lugosról* írják: *Krassó-Szőceny* vármegye közigazgatási bizottsága *Berecs Gyula* kir. tanfelügyelő javaslatára kimondta, hogy *Langenfeld* községben cigány tankötelesek részére iskolát szervez. *Langenfeld* ugyanis azon ritka községek közé tartozik, ahol a cigányok a falutól mintegy 2 kilométernyire rendez köházakban laknak és így általánosan megtelepülteknek tekinthetők. Van telepükön kereskedés is, amelynek tulajdonosa cigány. A többlek téglaveréssel, kovacsmastréssal foglalkoznak és nagyrésztük muszlimus.

— Csálás vádja a cukortörzst ellen. *New-Yorkból* táviratozzák: Az amerikai kormány azal vádolja a cukortörzst, hogy a legutóbbi hat év alatt hamis sulybevallással rengeteg módon megkárosította az államot. A kormány a törzstől 3,624,120 dollár visszafizetését követeli.

— Letartóztatott sikkasztók. A kassai rendőrség táviratban megkereste a *budapesti* főkaptányságot, hogy *Pethő Pál* 22 éves posta és táviradkládó, aul *Kassáról* 1215 korona elstik kasszása után megszökött, tartóztassa le. A de tektivek a fiatalembert szűlelnek *Alkotás utca* 21. szám alatt lakásán találják meg, behozták a főkaptányságra, ahol letartóztatták. *Pethő* azt állítja, hogy 4 Amerikába szülő postautalványt vitt fel 1215 korona pénzzel és a pénz, valamint az utalvány az íróasztalról eltűnt. Féljelmében, hogy baja lesz, megszökött *Kassáról*. — A Hántartás fogyasztási szövetezet második számú budapesti fiókjánál (*Király utca* 83.), nagyobb hiányokat észleltek és följelentést tettek az üzlet vezetője, *Kernmüller* Ernő ellen. A rendőrség előállította *Keramüllert* és rövid kihallgatás után letartóztatta. A hiány 2000 korona és *Kernmüller* azt állítja, azért nem tud ezzel a pénzzel elszámolni, mert ezt kihiteltelte.

— Elveszett a Zrínyi-, Rákóczi- és Forrai utcákban ma délután 2 és 3 óra között egy arany nyaklánc 2 medallionnal. Megtalálójá, ha a nyakláncot a lap kiadóhivatalába juttatja, illő jutalomban részesül.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha néladulóshoz filigránokat egy olyan pénzintézetnél helyeztük el, ahol a postatakarékpénztári kamata nál jóval

magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (*Salacs-utca* 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalék betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „Selfmen“-féle takarék perselyt kap ingyen. 2711.

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s törpnhítő hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyeshet vele. Készíti: *Szabó Béla* pipere-szappangyáros *Miskolcon*. Darabja 80 filléért kapható minden gyógyszerárban s jobb divatáru kereskedésben. Főraktár Aradon *Vojtek és Weisz* drogériájában. 3121

— Likör aromák kiténő likörök előállítására; — hásiag — *Vojtek és Weisznál*. 191

TARKASÁGOK.

(*A nehéz szerep.*) Az aradi színháznak van két fiatal statisztája, akik rendkívül nagy előszere-tettel kurizálnak a bohó varróleánykáknak. Hogy meghódíthassák őket, folytonosan kiáltó föllentéseket kockáztatnak meg. Például:

— Ma óriási szerepünk van, — mondják.

Vagy:

— A mai darabban nekünk lesz a legnehezebb szerepünk.

Ezt tegnapelőtt mondták a *Csók király* előadása előtt.

Azok a leánykák, akik előtt így eldiesekedett a két statisza, kíváncsiak lettek és elmentek a *Csók király* előadására és izgatottan várták, mikor hallják már az ideáljaik hangját. Persze csalódottan hagyták el a színházat, mert a két statisza nem beszélt a darabban egy szót se. Másnap a leányok haragosan vonták felelősségre a két statisztát:

— Hát maguk nem is szerepeltek és nekünk mégis azt mondták, hogy nehéz szerepük lesz.

— Persze, hogy nehéz szerepünk volt, nekünk volt a legnehezebb szerepünk a darabban.

— Hogy-hogy?

— Látták, amikor *Wlassák* Vilmit, később pedig *Kállay* Jolánt két ember behoza, meg elviszi a színpadról azon a *hordászeken*?

— Láttuk.

— Nohát az a két ember mi voltunk és elmondhatjuk, hogy nekünk van a *Csók királyban* a legnehezebb szerepünk. Aki nem hiszi, próbálja megemelni *Wlassákot* és *Kállayt*.

(*A leghosszabb utca.*) A *Salacs* parkban két veszedelmes alak várja az arra elhaladó prédát: tudniillik azt a magános urat, akinek az aranyóráját, vagy a pénztárcáját minden veszély nélkül elvehetik. Minthogy a jó médium nem mutatkozik hát cseveg a két jómadár. A vidámabb, az ötlete-sebb kezdi:

— Mond Jóska, megtudnád-e mondani, melyik a leghosszabb utca Aradon?

A másik csavargó, akinek a vállát sok eszten-dei fogház sulya kissé ferdére nyomta, sokáig gondolkodik:

— Hát a *Fejse-utca*, — mondja.

— Nem.

— A *Választó utca*.

— Az sem.

— Hát melyik?

— Ez itt ni, — mondja emez és a *Maros-utca* mutat, amelyben az ügyesség van, — ebbe az utcába a *Karaffa Pista* hat hónapja, hogy bement és még most se gyött ki belőle.

(*A hírnév.*) A képviselőház tegnapi üléséről több képviselő villamoson igyekezett hazafelé. Köz-tük volt *Kaas* Ivor báró is, aki *Ballagi* Aladárral

beszélgetett. Mikor a báró az Egyetem-téren leszállt, egy civilruhás rendőrtisztviselő, aki harmadmagával az Akadémia-téren ült föl a villamosra, megkérdezte társait:

— Ki ez a szemüveges öregur?

— Néppárti ember, képviselő is volt azelőtt, — mondotta az egyik. — Ugyan hogy is hívják? Nem jut eszembe a neve.

— Igen, képviselő volt, — toldta meg a másik. — Jól emlékszem, hogy ő is hasogatta a székeket december tizenharmadikán. A nevét... már én is elfelejtettem.

Többen hallották ezt a beszélgetést. Mikor a rendőrtisztviselő leszállt, a képviselők egyike megjegyezte:

— Ez hát a hírnév.

— Dehogyan ez, — mondotta a másik. — Jókai Móriccál esett meg a következő história: Mikor ötven esztendő jubileuma alkalmával az ünnepelő Kecskeméten időzött, végre is eszébe jutott, hogy mindenkit látott már, csak régi jó cimboráinak egyikét nem, a kivel együtt járt a kecskeméti jogakadémia. Hallotta, hogy él még az öreg cimborá s kitűnő egészségnak örvend.

— Ne ezt meglátogatom, — gondolta Jókai Mór. — Legalább hadd büszkélkedjék vele, hogy nem feledtem el.

— En Jókai Mór vagyok, — mondotta, mikor rányitotta az ajtót. — Sok jó időt töltöttünk együtt valamikor. Ismerse-e meg?

— Már hogynem ismernék, — felelte a régi cimborá; — nagyon is jól emlékszem rád. De hol az ördögben jártál, mit csináltál Móriccám, hogy ötven esztendő óta híredet se hallottam?

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 17.

A mostani időjárást mezőgazdasági szempontból nem tartják megfelelőnek. Eltekintve attól, hogy sok helyen még az eszőszerűt teljesítendő munkákat nem végezték be, féltős, hogy a fagy a vetésekben kárt okoz.

Üdvös lenne, ha a szántóföld hótakarót kapna.

A gabonaüzlet alprányzata szilárd, az árak emelkedtek.

A mal placon eikelt:

900 mm. buza 11:30—12:00

600 mm. tengeri 6:10—6:20

— mm. rozs 8:90—9:00

— mm. zab 7:20—7:30

— mm. árpa 7:40—7:50

A gabonárák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 17.

Amerika 1/4-el olcsóbb. 10 ezer mm. 5—10 fillérrrel magasabb.

As. árak 50 kilonként számítva:

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza áprilisra . . .	12.83—12.84	12.79—12.80
Fogyó májusra . . .	7.57—7.58	7.54—7.55
Rosza áprilisra . . .	10.79—10.80	10.75—10.76
Zab áprilisra . . .	8.56—8.57	8.54—8.55
Buza 1909. októberre 11.04—11.05		10.97—10.98

Zárul 5 órakor:

Osztály hitelrészvény	632.50
Magyar hitelrészvény	755.50
Közút vasút részvény	586.—

IDEGENEK ARADON.

— November 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Dentsik Mór a Törley pezsgőgyár vezérképviselője Budapest. — Dentsik Béla ker. utazó Budapest. — Raskó Béla mérnök Budapest. — Weisz Miksa utazó Budapest. — Wollák Gyula utazó Budapest. — Bály Béla föld-birtokos P.-Kengyel. — Holesz Arnold utazó Budapest. — Szűcs Rudolf utazó Budapest. — Bék Béla utazó Budapest. — Balogh Gyula földbirtokos Kengyel. — Weszel Oskár utazó Bécs. — Bartos

Zsigmond utazó Budapest. — Csókási Mór dr. ügyvéd Budapest. — Márkutz József községi jegyző Barakony. — Lövy Ede m. kir. állatorvos Borosjenő. — Vágó Árpád utazó Zágráb. — Guttmann Leó hivatalnok Budapest. — Kreuz Gusztáv utazó Fogaras. — Katona Sándor dr. ügyvéd Selmecbánya. — Balassa Armin dr. ügyvéd Szeged. — Szentiványi Ferenc hivatalnok Budapest. — Schwartz Lajos ügynök Szarvas. — Fischer József utazó Brün. — Kováts Dezső utazó Bécs. — Kováts Félix utazó Bécs.

Központi szálloda. Szirmai Antal utazó Budapest. — Szirmai Jakab mérnök Budapest. — Radó Ernő utazó Budapest. — Weisz Sándor gazdálkodó és neje Kurtios. — Hammer Armin utazó Budapest. — Faragó Miklós dr. ügyvéd Nagylak. — Grünwald Armin utazó Budapest. — Aistatter Antal utazó Brassó. — Balog Lajos utazó Budapest. — Kolits Jakab utazó Budapest. — Lukács Rezső utazó Budapest. — Springer József utazó Budapest. — Adler Dávid utazó Krakau. — Weisz Lipót utazó Brün.

Pannonia szálloda. Molent János utazó Kolozsvár. — Leinbauer Frigyes hivatalnok Pozsony. — London Lajos utazó Pankota. — Nyitrai Ernő utazó Győr. — Ralledey Sándor utazó Budapest. — Oszterman Adolf utazó Somoskés. — Kraul Gyula utazó Budapest. — Neumann János szerelő Szűcs. — Benjamin Jakab hivatalnok Szeged. — Miklóssy Gyula utazó Budapest. — Treisz Mihály utazó Zsombolya. — Mayer József hivatalnok Tót-vár.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi november hó 18-án:

C) bérlet.

C) bérlet.

Raskó Géza vendégfellelével:

Lili.

Operette 3 felvonásban. Jrták: Hennequin és Millaud. Fordították: Fáy J. és Éva L. Zenéjét szerző: Hervé.

SZEMÉLYEK:

Antonin	Raskó Géza	Bouzincourt	Kulesár L.
De la Grande	Delly Lajos	Bouzincourt	Benkóné
Saint Hippolyt.	Leövey L.	Amélie	Kállay Jolán
Bompau	Várnay J.	Antonine	Zalay Margit
Renée	Kertész D.	Victorine	

Közdete este 7 óra fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. november hó 18-án szerdán:

1. Hol van a közörös? Kacagató. — 2. A harangozó leánya. Dráma. — 3. Tulzsfolt fiakker. Bohózat. — 4. Vizesések és a glecserek. Természet után. — 5. Ócska nadrag. Bohózat. — 6. Mese a szép és a rut leányról. Mese. — 7. Kigyók és nyulak. Természet után. — 8. A kémnő. Dráma. — 9. Chailán hercege. A kezeses háborúból. — 10. A villamos pénzszerény. Látványosság.

Előadások: Este 5 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonasena játsszik. — Önkészlet.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Előkészületen:

Az aradi gyásznapok.

Hgy felvonásban. 50 színen vetített képpel.

Összeállította: Horovitz Gusztáv.

Helyárak: I hely 1 korona, II hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTTER.

T. Rubin Henrik urnak

Erdőhegyen.

Miután meggyőződtem, hogy Ön ellen a kisjenői m. kir. csendőrség előtt tett kijelentésem és az annak folyamán Ön ellen a kisjenői kir. bíróság, mint büntető bíróság által 1908. B. 966. sz. a folyamatba tett büntető ügy téves értesítésen alapult, amidőn azon feljelentésemet visszavonom egyidejűleg afelett sajnálatomnak adok kifejezést.

Kelt Erdőhegyen, 1908. november 16 án.

3574

Mann Vilmos.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget

A fűtési idény alkalmából ajánlunk:

Porosz Salon Kőszent,
Porosz Dió Pirszenet,
Porosz Légszesz Kokszt,
Zsilvölgyi Salon Kőszent.
Vasaláshoz darabos Bükkfaszenet

Ugy faszén, mint összes Kőszén és Kokszt fajok Boros Béni-tér 2. sz. szenttelepünkön rostálva, kő és portmentesen kezeltetnek. — Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban teljesítjük és csakis elősmert legjobb elsőrendű minőséget szállítunk. Házhoz szállítást saját kocsijainkkal eszközöljük. 21

Szives megkereséseket Telefon sz. 139. vagy Andrassy-ter 14. sz. üzletünkben kérünk.

Uj! Tűzgyújtás papir és lágyfa nélkül „Lapidim” tűzálggyújtóval, 2 nagyságban, 1 csomag 10 drb. 20 és 30 fill. Uj!

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése

Arad, Andrassy-tér 14. szám.

Az „ALTVATER” Ikkörgyár
GESSLER SIEGFRIED

cs. és kir. udvari szállító

József főherceg ő fenségének kamarai szállítója

— BUDAPESTEN, —

Ajánlja

5923

„ALTVATER” LIKÖRJÉT

és minden egyéb finom Ikkörkészítményeit, valamint a legutóbbi termésből ezüst üstben befőtt

MÁLNASZÖRPÖT.

503—1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a tűzéraktanya melletti lovarda épületnél teljesítendő föld, kőműves és ácsmunka, továbbá asztalos, lakatos és üveges munka teljesítése iránt folyó évi november hó 23-án d. e 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 4300 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz bannompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. számú szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1908. évi november hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Dévai hitelbank részvénytársaság raktárházai.

A **Dévai Hitelbank Részvénytársaság** igazgatósága felhívja a gazda, kereskedő és iparos közönség figyelmét ujonnan épített modern berendezésű raktárait és vasbeton pincéire. — A raktárházak a dévai állomás pályatestével iparvágány által vannak összekötve s a reexpeditionalis díjki-egyenlítés kedvezményét élvezik.

Elvállaljuk:

Gabonának, valamint mindennemű nyers- termékeknek, szeszeknek pálinkának

beraktározását a legelőnyösebb díjszabások és feltételek mellett.

Előleget nyújtunk minden néven nevezendő árura a leg-olesőbb kamatláb mellett a lehető legmagasabb kvotáig, valamint elvállaljuk mindentéle termékek és árucikkek bizományilag való eladást a legmérsékeltebb jutalék mellett.

Elvállaljuk mindenféle árunak **Fuvarozását, ki- és berakását, kezelését,** és a szállítványozási üzlettel járó minden teendők végzését a legmérsékeltebb tételek mellett.

Felhívjuk a közönség figyelmét **szesz-szabadrak-tárunkra,** valamint ujonnan létesített **áruosztályunkra,** s kívánatra bárkinek megküldjük raktári szabályzatunkat és díjszabásunkat.

Készséggel szolgálunk a legmérsékeltebb speciális ajánla-
tokkal kérdezősködés esetére.

Minden küldemény a

Dévai Hitelbank Részvénytársaság Raktárházai

cimre küldendő.

Dévai Hitelbank Részvénytársaság
Igazgatósága.

8322

4675—1908. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1909. és 1910. évi közuti költség előirány-
zatát 1908. november 12-től 1908.
évi november hó 26-ig bezárólag
terjedő 15 napi időtartamra Ara-
don, a városháza első emeletén
levő polgármesteri hivatalban az
1908. évi I. t. cz. 22. §-a értelmé-
ben közszemlére kiteszem azzal,
hogy jogában áll minden polgár-
nak azt betekinteni és az elen-
felszólamlásait ugyanazon idő-
alatt hozzám benyújtani.

Arad, 1908. november hó 11.

Varjassy,
polgármester.

33117—1908. sz.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. Mi-
niszterium felügyelete alatt álló
m. kir. országos központi minta-
pince ó és új borokat szándékoz-
ván vásárolni, felhívjuk Arad vá-
ros bortermelő közönségét, misze-
rint november hó 18-ának déli 12
óraig a város fogyasztási hivatalá-
nál bejelenteni sziveskedjék, hogy
mennyi jómivőségű ó és új, asz-
tali és pecsenye bor áll eladás
céljából rendelkezésre.

Arad sz. kir. város tanácsának
1908. évi november hó 14-én tar-
tott üléséből.

A városi tanács.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy

cser és bükk hasáb tűzifánkat

száraz minőségben, tömören kirakva,
detailban fél öl (2 ürméter) mennyi-
ségtől felfelé árusítjuk, minden fél öl
tűzifához egy köteg puhafa alá-
gyujtót szolgálunk ki, díjmentesen.

Laendler Aladár

aradi gőzfűrészes és fakereskedése.

3575

Ertesítés!

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy Aradon, a Salacz-
utca 3. szám alatt levő Emke kávéházat (volt „Kis-
pipa” helyiség) átvettem s azt

Velenceze kávéház

elnevezés alatt személyesen tovább vezetem.

A kávéház a legkényelmesebben van berendezve, úgy, hogy családoknak
a legkellemesebb szórakozási helye lesz. Azonkívül külön szeparék is állanak
t. vendégeim rendelkezésére.

Kávéházamban mindenkor a legkitűnőbb italok és hideg ételek a
legújanyosabb árért kaphatók. Minden nap előnyös.

Amidőn a n. é. közönséget a legkényelmesebb kiszolgálásról biztosítom,
kérem jóindulata pártfogásukat.

Szolgálatkész tisztelettel

Verhovay Miklós,

a „Velence” kávéház tulajdonosa.

3373

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel min-
den oly helyről, a hol a
hajnöves alkalmatlan, mint
arc, nyak, kezek, azt egy
pár perc alatt minden fájd-
alom nélkül eltávolítja.
Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN
használatával. Nem pisz-
kit, nem ragadós, kezelése
igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól.
Csak olyan készítményt tessék
elfogadni, ahol „Anagallin” szó
látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a
butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb,
legtartósabb
amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdoboz-
ban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban 241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ÜVEGCISISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKAI-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

3341

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

Ismerettség híján

bábszínházra,
novelőre,
születésnapra,
közvetítőre,
segédre,
tanárné,
gondnőre,
szolgálatra,
v. szolgálatra,
keresésre,

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bérbeadni kíván

hírtöket,
házat,
vadászterü-
leteket,

kocsi,
lovat,
halászatot,
telket,

AKI

eladni kíván

orsót,
sorgorát,
szőlőt,
gyümölcsöt,
szőlőt,

füzetet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

szükséget vétel vagy bérbevétele céljából keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"
kísérletét

rovatait használja.

Barna fasszonyak.

Levelét vettem és b. türelmét kérem. Levele jöhet, de válasz nem mehet barátjától. 3577

Földmives-iskelet,

lokomobil és cséplőgép tanfolyamokat jó sikerrel végzett és kellő gyakorlattal bíró intelligens fiatal ember, képességeinek megfelelő állást keres; bírja a magyar, román nyelvet tökéletesen és keveset németül. Szíves ajánlatok Fejér L. Diécs, up. Alcsill, (Aradm.) 3579

Legjobb francia divattal

a „La Toilette Moderne”. Ára számonként 1 kor. 20 fill. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

Sikulai fajalma

100 kilónként 25 koronáért, 50 kilónként 18 koronáért, 25 kilónként 7 koronáért kapható: Sikulai uradalmi intézőségénél Sikulán, u. p. Borosjenő. 8578

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. 80.000 kötetes kölcsönkönyvtár és zenemű-kölcsönző intézet. Telefon 885. sz. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. Ugyanott tanuló felvétetik. 3161

Szellő őzpár

bak és suta, 1 $\frac{1}{2}$ évesek, eladó. Megkereséseket „Vadaskert” alatt a kiadóhivatal továbbítja. 3428

Értesítem a n. é. közönséget, hogy kapunk mindenféle fajta halat, és pedig 1 kg. 35 krajcár felül, továbbá értesítem, hogy berendeztem üzletem nagyon finom petróleummal, 12 krajcár 1 liter, azoknál aláguytató, a mivel nagyon hamar lehet tüzet gyújtani, 5 krajcárért és 10 krajcárért kapható. Továbbá minden nap kóser friss tormás virstli és kóser főlvágott, fűszer és tűzifa kapható. Minden vevőnek a tölem vásárolt tárgyakat szívesen hazaszállítom. — Becses pártfogást kérve, tisztelettel 2574

Breger J. Arad,

Szabadság-tér 4. sz., 13 vértanu szoborral szemben. — Arad és megyei telefon szám 615. — Szombaton nappal zárva, este nyitva.

150.000
korona vagyonnal

bíró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjet keres. Azonkívül még több száz vagyonos parthie előjegyzésben, úgy hogy minden igénynek bármikor megfelelehetünk. Forduljon minden házassulandó Schlesinger céghez, Berlin 18. 2498

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező
Arad, Atzél Péter-utca 2.
(a színház főbejáratával szemben, Bohus-udvar.)
Telefon-szám 595.

Gáz- és villanylámpák,
csillárok, legjobb minőségű
gáz, villany, benoid
izzóttestek, ivilámpaszemek,
rechaud-k acetylen égők, üveg-
felszerelések: hengerek, ernyők,
tulipán és gyöngyök, szerelési
anyagok legolcsóbb árakban és
kivitelben. 3436

Üzlet- és

korcsma-helyiség

Nagyhalmágyon, az
állomás mellett sza-
bad kézből, előnyös
feltételek mellett

eladó.

Czím: 8576

Grünwald Ferenc,

kádármester Arad, Magyar-u. 25.

486—1908. sz.

Árverési hirdetemény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 27 mm. könyv-papir, 30 mm. fogalmazvány-papir és 2-30 mm. hírlap eladása iránt folyó év november hó 30-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül letendő a felajánlott összeg 10%-a készpénzben

vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a 104. számú szobában az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1908. évi november hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

32622—1908.

Hirdetemény.

Az 1908. évi október hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 10 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. bvi XXV. t. c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17 §-a értelmében 1908. évi november hó 15-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adó felügyelőségénél közszemlére tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek névszerint Korom Lajos, Forró Sándor, Hanzu Nesztor, Licker Viktor, Sztanilla Mária, Farkas Hermanné, Farkas Lipót, Tóth János, Hubert Róza, Balázs István, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve egy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adó felügyelőségénél észrevételeket.

Arad, 1908. évi nov. hó 6-án.

A városi tanács.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

811

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

3497

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték stb. címeken a feleknek felesleges többletköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzálog-kölcsön közvetítési irodája
Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyáranak festékével.